Ára: 20 fillér

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: József kir. herceg-utca 1. (Bika-bérház) Telefon: 17-52 és 27-89 (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
XX. évf. 256. sz. 1943. november 12 péntek

Előfizetési ár: havonta 5.20 P, negyedévre 15.— pengő. — Egyes szám ára: hétköznap 20 fillér, vasárnap 40 fillér.

Lakásmizériáról, a tűzifaellátás nehézségeiről, az öntözőcsatorna bekötéséről, a lakás- és üzletbérek kérdéséről tárgyaltak a városi közgyűlésen

Csernigovnál éjjel-nappal dúl a harc

Dél-Olaszországban új harci módszer alakul ki a német „sündisznó-állások" és az angolszász „levelibéka-támadások" által

Eden angol külügyminiszter beszámolt a moszkvai értekezletről — Göbbels újabb cikket írt Svájci lap Magyarország külpolitikájáról — Degaullisták letartóztatták Libanon államelnökét

A cári Oroszország hadseregének tömegtámadásai ismétlődnek meg a szovjet mostani hadviselésében. Most is tömegével akar hatni az orosz haderő, a gyalogos, lovastömegekhez azonban már modern páncélosok is csatlakoznak és a harcok nemcsak nappal, hanem éjjel is tartanak. Igy van ez most Csernigovnál, az újabb támadási szakaszon. Az elhárítás kemény próbára van téve, de a német védelem keményen ellenáll.

Mint egy berlini jelentés mondja, az oroszok most egy újabb kísérletet tesznek nagyobb német egységek bekerítésére. A Krim és Krivoj-Rog között tervezett harapófogót a legnagyobb erőfeszítések árán sem tudták megvalósítani, miután a németek a harapófogó déli szárának bezárását megakadályozták. Az „Exchange Telegraph" moszkvai tudósításában megállapítja, hogy a németeknek sikerült az arcvonal déli szakaszán újabb ellenállást megszervezni. Az új orosz bekerítő kísérlet most Csernigovnál kezdődik. Itt az oroszok az arcvonal egy egészen keskeny, alig 10 km-nyi szakaszán nagy tömegekkel indították meg támadásukat, most tehát északról próbálják meg a bekerítést, ami Krivoj-Rognál nem sikerült. Német katonai körökben hangsúlyozzák, hogy eddig az oroszok erőfeszítései Csernigovnál nem jártak eredménnyel. Kievnél még mindig széles arcvonalon folynak a harcok, anélkül, hogy azok hevessége csökkent volna.

AZ OLASZ HARCTÉREN

egy új katonai műszóval jellemzik a mostani harcok menetét. A németek „sündisznóállásai" ellen az angol-amerikai csapatok most a „levelibéka" módszert alkalmazzák, vagyis a sündisznóállásokhoz ugrálnak, onnan pedig ha nem jutnak tovább, visszaugranak eddigi állásaikba.

A MAGYAR KÜLPOLITIKA KÉRDÉSÉRŐL

figyelemreméltó cikk jelent meg a „Tat" című svájci lapban.

A lap abból a megállapításból indul ki, hogy csak felületes szemlélő ítélheti meg a magyar külpolitikát, úgyhogy abban ellentmondások vannak. A valóságban a magyar külpolitika — írja — 1919 óta mindig ugyanaz. Alapelve: a trianoni határok revíziója volt. A cikkíró ezután azzal foglalkozik, hogy milyen viszonyban van Magyarország szomszédaival. Majd rátért Magyarország katonai helyzetére. Megállapítja, hogy Magyarország sohasem kapcsolódott be a Jugoszlávia ellen indított hadműveletekbe. Csak Jugoszlávia szétbomlása után, az ismert események következményeképpen küldte ki csapatait azoknak a területeknek megszállására, amelyeket húsz éven át szakadatlanul visszakövetelt. Ugyanilyen a budapesti kormány magatartása az oroszországi hadműveletekkel kapcsolatosan. Magyar imperializmus sohasem volt és legkevésbbé ma, amikor Budapest reálpolitikát folytat. A cikk végül megállapítja, hogy Magyarország egyike a legrégibb parlamentáris államoknak és semmi szín alatt nem engedte hagyományait és belső szervezetét megbolygatni.

GÖBBELS

német birodalmi miniszter újabb cikket írt a „Das Reich" című lapban „Kényszerű következtetések" címen.

A miniszter cikkében megállapítja, hogy a szovjetnek saját erejéből nem sikerülhet kibeszélni a népek fejéből, hogy a bolsevizmus a legnagyobb veszélyt jelenti a kultúrvilágra, a szovjet győzelme pedig a civilizált emberiséget teljes zűrzavarba döntené. A világnak semmiféle hatalma sem elegendő arra, hogy a német birodalom felett győztes bolsevizmust megállítsa. A német véderő ma a leghatalmasabb katonai erő gyülekezete, amilyent csak a világ ismer. Nem vitatható el — írja Göbbels —, hogy az angolok és amerikaiak azért mentek el Moszkvába, hogy a szovjetet rábírják területi kívánságainak megrögzítéséhez. Az angolszászoknak ez semilyen tekintetben sem sikerült. Bár az a tény, hogy az említett közleményben szó van Ausztriáról, de nincs szó Lengyelországról, Finnországról, a balti államokról, a Dardanellákról és a Balkánról, elegendő bizonyítéka annak, hogy az angolok és amerikaiak Moszkvában a legnagyobb diplomáciai vereségüket szenvedték. Sztalinnak nem esett nehezére a vitás kérdésekhez hozzá nem nyulni, mert reméli, hogy katonai eredményekkel befejezett tényeket tud teremteni, egyszóval Angliát és Amerikát Moszkvában véglegesen kihúvészkedték Európából. Nem kétséges, hogy a moszkvai értekezlet és látszateredményei a népeket nem elégíti ki. Ha ma az angolok és amerikaiak tényleg elérték volna háborús céljaikat, a német birodalom erkölcsi és katonai összeomlását, akkor Európa néhány nap alatt a bolsevizmus lábainál heverne anélkül, hogy a vörös hadseregnek lényegesen működésbe kellene lépnie.

Göbbels dr kiemeli, hogy a német nép ennek a borzalmas drámának eddigi megterheléseit olyan áldozatos szellemmel vállalta magára, amely csak bámulatot érdemel. Újból és újból büszkén lehet megállapítani, hogy a német nép teljesítményeivel messze túlhaladta azt, amit tőle vártak. A német vezetés szilárdan elhatározta, hogy folytatja a harcot a győzelemig. Mögöttünk van egy gondokkal és szorongásokkal eltelt nyár — írja Göbbels —, itt állunk az őszben, amely nem enyhítette a teher próbáját és olyan telet várunk, amely bennünket a legkeményebb próbára fog tenni, de győzelmi eshetőségeink rendületlenek, kényszerítve vagyunk a végső erőfeszítésre és ezért a végsőkig is eltökéltük magunkat. A győzelem lesz egykor mindnyájunk számára a legnagyobb bátorság jutalma.

EDEN ANGOL KÜLÜGYMINISZTER

visszatérve moszkvai és kairói útjáról beszámolt az angol parlamentben. Eden beszédében foglalkozott a tanácsadó Európa-bizottság megalakításával, amely a legközelebbi jövőben megkezdi működését. Feladata, hogy megvizsgáljon minden olyan kérdést, amellyel a három kormány megállapodás szerint foglalkozik, valamint hogy javaslatokat terjesszen a három kormány elé. Az Európa-bizottság nem lesz végrehajtó hatalommal felruházott testület.

Eden ezután rátért arra, hogy az itáliai kérdések tárgyalására a szövetségesek egy tervezetet létesítettek. Ennek feladata a három nagyhatalom egységes politikájának biztosítása. A moszkvai négyhatalmi nyilatkozatról azt mondotta az angol külügyminiszter, hogy annak szellemi szerkesztője Cordell Hull volt. Rámutatott annak szükségességére is, hogy a négy kormány között szükség van olyan szervezetre, amely felette áll a diplomáciai kapcsolatok szokásos szervezetének. Nincs olyan fontosabb politikai kérdés, amelyet Moszkvában valamilyen formában meg ne tárgyaltak volna — mondotta Eden. — Nem akarjuk azt állítani — mondotta továbbá —, hogy minden pontban megegyezésre jutottunk, de legalább ismerjük egymás nézeteit minden kérdésről. Eden tagadta, hogy a moszkvai értekezlet a három nagyhatalom parancsuralmát állapította meg.

Végül Eden rátért Menemendzsoglu török külügyminiszterrel történt megbeszéléseire. Hangsúlyozta, hogy egyelőre nem mondhat részleteket e tárgyalásairól, amíg Menemendzsoglu jelentést nem tesz otthon a kairói értekezletről.

HULL

északamerikai külügyminiszter megérkezett Washingtonba. Nyomban megérkezése után felkereste Roosevelt elnököt és tanácskozást folytatott vele. Mint a brit hírszolgálat Washingtonból jelenti, Roosevelt, Churchill és Sztalin találkozójának előkészítése már javában folyik. Azok a megbeszélések, amelyeket az északamerikai elnök nemrégiben katonai tanácsadóval — Marshall tábornokkal, King tengernaggyal, Arnold tábornokkal és Knox tengerészeti miniszterrel — folytatott, a jelentés szerint az értekezlet „bevezetéséül" szolgálnak.

Hull külügyminiszter megérkezése után még a repülőtéren nyilatkozatot tett az ujságíróknak moszkvai benyomásairól. Hangoztatta, hogy „Moszkvában a többi amerikai kiküldöttel együtt a legnagyobb vendégszeretetben volt része. Az értekezleten mindvégig a teljes egyetértés légkörében és a baráti együttműködés szellemében dolgoztak. Az értekezleten arról tárgyaltak, mikép lehetne a háborút megrövidíteni és mikép lehetne biztosítani a háború után a béke megóvását és az emberiség jólétét".

A „Dagens Nyheter" amerikai levelezője hosszabb tudósításban azt írja, hogy a moszkvai találkozó Amerikában elégedetlenséget keltett. A Hearst sajtó és más hasonló szellemű lapok hadjáratot indítottak bizonyos esetleges fejlemények ellen, amelyek a moszkvai hivatalos közlemény értelmében bekövetkezhetnek.

TÖRÖKORSZÁG

körül kezd lecsillapodni az idegháború és a hírverés. Mint Ankarából jelentik, mértékadó török politikai körök véleménye szerint Eden brit külügyminiszter és Menemendzsoglu török külügyminiszter kairói megbeszélése nem lesz különösebb kihatással Törökország külpolitikájára. Általában azt várják, hogy a török külpolitika nem változtatja meg eddigi irányát. Ezeket a híreket alátámasztják a különböző török politikai személyiségek nyilatkozatai is, így különösen a miniszterelnök közvetlen környezetéből eredő kijelentések.

Von Papen német nagykövet megbeszélése is — amelyet a török külügyminiszterrel folytatott — arra enged következtetni, hogy a feszültség engedett. Valószínűnek tartják, hogy a német nagykövet a legközelebbi napokban audiencián jelenik meg az államfőnél, amely után hazautazik Németországba jelentéstételre.

OLASZORSZÁG ÉS A SZÖVETSÉGESEK

közötti viszony újabb alakuláshoz jutott. Itt természetesen a Badoglio-kormány Olaszországáról van szó. Zürichi jelentés szerint Eisenhower az Olaszországban létesítendő szövetséges ellenőrző bizottságról szóló nyilatkozatában többek között a következőket közölte: Olaszországra új szerep vár. A szövetséges ellenőrző bizottság gondoskodik majd arról, hogy Olaszország segélyforrásait ott alkalmazzák, ahol leginkább használhatók a szövetségesek ügyeinek. A hadiövezet mögötti valamennyi területen a szövetséges katonai igazgatást építik ki és az olasz közigazgatás látja el, amely a szövetséges ellenőrző bizottság felügyelete alatt fog állani. Az ellenőrző bizottság mellett a moszkvai értekezleten hozott határozatok értelmében „Olaszországi tanácskozó bizottságot" is létesítenek. Ez a tanácskozó bizottság foglalkozik a nap-nap után felmerülő valamennyi nem katonai kérdéssel, azonkívül az lesz a feladata, hogy javaslatokat terjesszen elő a szövetségesek Olaszország

TŐKÉS FOTO

irányában tanusított politikájának összehangolására.

KOMMUNISTÁK AZ ALGIRI FRANCIA BIZOTTSÁGBAN

A brit hírszolgálat algíri jelentése szerint a francia északafrikai kommunista párt egyértelműleg úgy nyilatkozott, hogy képviseltetni magát a szakadár bizottságban. A párt a szakadár tájékoztató bizottság tagjává Fajon volt kommunista képviselőt nevezte ki.

Mint a brit hírszolgálat a jelentéshez hozzáfűzi, a szakadárok tanácskozó gyűlésének szerdai vitája során izgalmat keltett Pierre-Blochs követelése, hogy a szakadár hadügyi közigazgatást azonnal tisztítsák meg a megbízhatatlan elemektől.

A berlini Wilhelmstrassen Giraud lemondásában az amerikai politika vereségét látják Afrikában. Rámutattak arra, hogy Giraud az amerikai politika kimondott exponense és Eisenhower embere volt. A Wilhelmstrasse véleménye szerint ebben az esetben Anglia és a szovjet összejátszott és hangoztatták, hogy az összes Algírból érkező jelentések szerint az algíri bizottság kebelében egyre jobban érvényesül a kommunista irányzat. A német illetékesek szerint Bogomolov szovjet megbízott szerepe meglehetősen világos és bizonyára meg lehet állapítani, hogy Afrikába új bolsevista éra vonult be.

Német hadijelentés

A német véderő főparancsnoksága közli:

A szovjetnek a Kercstől északkeletre indított megismételt támadásait egy helyi betöréstől eltekintve, visszavertük. Perekop mellett és Krivoj-Rogtól északra a szovjet többízben eredménytelenül támadott.

A déli arcvonal többi részéről nem jelentenek nagyobb harci cselekményeket. Kiev harci térségében a bolsevisták nagy túlerőben levő erőkkel folytatták támadásaikat, míg a várostól nyugatra csapataink súlyos elhárító harcokban állanak a továbbra is előretörő ellenséggel. Kievtől délnyugatra levő térségben a támadások az ellenség különösen súlyos veszteségeivel összeomlottak. Ellentámadásaink itt a szovjet heves ellenállása és a rossz útviszonyok ellenére tért nyertek.

Csernigovtól északra az ellenség megkísérelte, hogy erős tüzérségi és több páncélos hadosztály támogatásával indított támadással a szük térségben áttörést érjen el. A kemény harcok a sötétség alatt is tovább tartottak. Pusztán egy hadtest szakaszán 186 szovjet páncélost semmisítettünk meg, 31 továbbit pedig mozdulatlanná tettünk. Lovassági kötelékeket, amelyek rohamot indítottak állásaink ellen, összelövöldöztünk.

Szmolenszktől északnyugatra is súlyos harcok vannak a szerdai napon újonnan odahozott szovjet tartalékokkal. A harcok még folynak.

Nevel térségében az ellenség hasztalan igyekszik benyomni elreteszelő arcvonalunkat a betörési hely mélységeibe. A várostól délre intézett ellentámadásaink súlyos és változó harcok után eredménnyel jártak.

Dél-Olaszországban tovább tart a mérkőzés a Volturnótól nyugatra levő magaslati állásokért. Az ismételten rohamozó északamerikai erőkkel kifejlődött közelharcokban visszafoglaltunk két elvesztett magaslatot. Az ellenség igen súlyos vérveszteséget szenvedett. A többi arcvonalszakaszon csak előőrsharcok voltak.

A Földközi-tenger térsége felett és a megszállt nyugati területeken szerdán 15 ellenséges gépet lőttünk le.

Az Atlanti-óceán felett pedig lelőttünk egy nagy brit vízi repülőgépet. A haditengerészeti parti őrhajói november 10-én a reggeli órákban Ymuidentől északra elsüllyesztettek egy angol gyorsnaszádot. (MTI.)

Angolszász jelentések az olaszországi harcokról

Zürich, nov. 11. (Bud. Tud.) Az Exchange Telegraph jelentése szerint az 5. amerikai hadsereg egész arcvonalán a német ellentámadások heves harcokra vezettek. A német páncélosok és a tüzérség kilenc támadást hajtott végre. Egy ponton egy német páncélos oszlopnak sikerült az amerikai vonalakba behatolnia. A behatolást röviddel azután ellentámadással egyenlítették ki. A 8. hadsereg arcvonalán Montgomery csapatainak zömét 6—8 km-nyire nyugat felé helyezte előre Forlit és Carlovilit megszállták.

Fagy és havazás a keleti fronton

Moszkva, nov. 11. (Bud. Tud.) A majdnem kétezer kilométer hosszú front kétharmadán beköszöntött a tél. Az arcvonal északi szakaszán a hőmérséklet igen mélyre esett. A mocsarak és tavak kezdenek befagyni, helyenként már vékony jégréteg képződött. A jeges keleti szél a mocsaras időszakban teljesen felázott utakat kiszárította. A hótakaró egyelőre vékony, csupán Kiev térségében gyakoribb a hóesés.

Berlin, nov. 11. Az Interinf a következőket jelenti a keleti arcvonalról: Az állandóan rosszabbodó időjárás ellenére tovább tartanak az arcvonal déli és középső szakaszán a súlyos harcok. Ezek legkiemelkedőbb eseménye az az érzékeny vereség volt, amelyet a szovjet a már várt újabb áttörési kísérletnél szenvedett Csernigovtól északnyugatra, 217 páncélos, több tüzérségi hadosztály és harcbavetett lovasköteléknek legnagyobb része elveszett. A kievi széles harci övezetben a szovjet továbbra is minden áron újabb térnyereséget igyekszik elérni. Nyugati irányban a német csapatok elkeseredett ellenállást fejtenek ki a számbeli túlsúlyban levő támadókkal szemben. A *hőmérséklet átlag 2—3 fokkal van a fagypont alatt. Minden arcvonal felett súlyos felhőzet terjeng s az egész déli szakaszon eső és hó hullott váltakozva.* Az északi arcvonalszakaszon és a középső szakasz egyrészén hótakaró fekszik. Ezeken a helyeken a talaj keményre fagyott. (MTI)

Partizánharcok a Balkánon

Zágráb, november 11. Mihajlovics Drázsa hadijelentése közli: A harcok egyre nagyobb arányokat öltenek. Hatalmas ellenséges kötelékek elfoglalták a Lima-folyó felső folyását és heves küzdelem folyik a Zlatibor-hegység lábánál. Hasonlóképpen elkeseredett küzdelem folyik a visegrádi szakaszon.

Szófia, november 11. (Német TI.) A szófiai lapok megcfolják az angol hírszolgálatnak azt a hirét, hogy Macedóniában Split városát szerb bandák megtámadták és megszállták. Macedóniában — állapítják meg — nem támadták meg bandák sem Split városát, sem pedig valamely más várost.

Finnország és az orosz rádió

Stockholm, november 11. (MTI.) A stockholmi lapok közlése szerint az orosz rádió újabb támadást intézett Finnország ellen. Ugyanekkor kijelentette, hogy Finnországra nézve, ha ki akar válni a háborúból, a legjobb út a feltétlen fegyverletétel útja. A leningrádi rádió heves kirohanást intézett a finnek ellen.

Ujabb nagy tengeri ütközet japánok és amerikaiak között

Tokió, november 11. (NTI): A Bougainvillei második légicsata után most a sziget közelében elkeseredett ütközetek folynak, a japán haditengerészet és egy hatalmas ellenséges hajókötelék között. (MTI).

Tokió, november 11. (NTI): Tengerészeti szakértők becslése szerint a Bougainville közelében elpusztult amerikai hajókkal együtt legalább tizezer amerikai tengerész veszett a tengerbe.

Az utóbbi napok szokatlanul heves délcsendesóceáni harcai igen nagy japán sikerrel zárultak le. Katonai körök véleménye szerint a most lezajlott csata a legvéresebb volt, amelyet ebben a térségben vívtak. Az elmult 14 nap alatt Mac Arthur tábornok hadserege közel 100 csapatszállító és csatahajót vesztett. Ezeknek egyrésze megrongálódott, a másik része pedig elsüllyedt. — Megsemmisítettek továbbá a japánok több mint négyszáz repülőgépet és elesett 15.000 szövetséges katona.

Uj-Guinea vidékén egy újabb nagy csata várható. A felderítő tevékenységek megerősítik, hogy mindkét részről nagy katonai aktivitást fejtenek ki. A szakadó eső és az áthatolhatatlan bambuszerdő itt is óriási teljesítőképességet követelnek meg a szárazföldi csapatoktól. A terület járhatatlansága miatt itt főleg közelharcokra kerül majd sor. A japánok pillanatnyilag a hegygerinceken tartózkodnak, míg az ausztráliai csapatok a síkságon mozognak.

Eden beszéde

Lisszabon, nov. 11. A brit hírszolgálati iroda jelentése szerint Eden külügyminiszter az angol alsóház csütörtöki ülésén nyilatkozott a moszkvai értekezletről. Mindenekelőtt megállapította, hogy az értekezlet eredménye túlszárnyalta a részt vevők reményeit. Az értekezlet kézzelfogható vívmányai elég szilárdaknak látszanak. Tárgyalásainknak azokat az eredményeit — mondotta, — amelyek a háború tartamának megrövidítésére irányuló intézkedésekről szólanak csak akkor hozhatjuk nyilvánosságra, amikor már kibontakozóban lesznek. Bízok abban, hogy a Ház minden oldalán ülő képviselők általában kielégítőknek tartják majd ezt a kibontakozást. A katonai tárgyalások talán több hasznot hajtottak kölcsönös kapcsolatainknak, mint az értekezlet bármely más tárgyalása. Az az elv, amelyet az általános biztonságról szóló nyilatkozatban magunkévá tettünk, talán valamennyi döntésünk közül a legmesszebbmenő jelentőségű. Ez a döntés kiterjedt a világ-biztonság egész jövő megszervezésére. Nagy örömunkre szolgált, hogy az eredeti aláírók között a kinai kormány is ott szerepel. Ennek a nyilatkozatnak jelentősége legfőképpen abban rejlik, hogy nyomatékosan hangsúlyozták a résztvevő kormányoknak azt az elhatározását, amely szerint a háború után is folytatják az együttműködést. A legsürgősebben arra van szükségünk, hogy létrehozzunk egy szervezetet, amely a háború menete alatt bizonyosan felmerülő kérdésekben közöttünk hírek és vélemények kicserélése végett cliring-intézetként működik. Az értekezlet ezzel a szándékkal határozta el Londonban Európa tanácsadó bizottság felállítását, amely Nagybritannia, az Egyesült Államok és a Szovjetunió képviselőiből tevődik össze. Ezt a bizottságot haladéktalanul megalakítják. (MTI)

A libanoni események

Amszterdam, nov. 11. (NTI) A Reuter iroda jelentése szerint Libanonban nemcsak a miniszterelnököt és két minisztert tartóztattak le, *hanem a libanoni államelnököt is.* A jelentés szerint csütörtökön hajnali 4 órakor *szenegali katonák hatoltak az elnök házába és ismeretlen helyre hurcolták. A katonaságnak erőszakot kellett alkalmazni, hogy bejuthasson a házba.* A Reuter iroda jelentése arról is beszámol, hogy *a libanoni francia bizottság csütörtök reggeli rádióbeszédében közölte, hogy az elmult éjszakán merénylet történt Franciaország ellen.*

Damaszkuszban feszült figyelemmel kísérik a libanoni szomszéd államokban a helyzet alakulását. A helyzetet a de-gaullista csapatok felvonulása következtében igen komolynak tartják. Teljesen tisztában vannak azzal, hogy *Libanon fegyveres ellenállása kilátástalan, mivel a libanoniaknak, bár jó katonák, de nincsen fegyverük.* Számítanak arra, hogy a miniszterelnök a szakadárokkal szövetségben álló hatalmak egyikéhez segítségért folyamodik.

A gaullisták francia megbízottja rádióbeszédében azt mondotta, hogy a helyzetre való tekintettel és a francia nemzeti bizottsággal folytatott *megbeszélések alapján úgy határozott, hogy hatályon kívül helyezi a libanoni alkotmányt* és felosztatja az országgyűlést. Kijelentette azt is, hogy az algíri bizottság elhatározta a jelenlegi libanoni kormány és államelnökség felfüggesztését. Az új kormány fejévé *Emilo Eddet* nevezi ki.

A brit hírszolgálati iroda beyruthi jelentése szerint a libanoni kormánynak egy kivételével valamennyi tagját letartóztatták és ismeretlen helyre szállították. Beyruhban hatalmas tömeg gyült össze a város főterén, úgy, hogy a forgalom megakadt (MTI)

Genovát bombázták

Róma, november 11. (NST.) Mint a római rádió közli, kedden délután heves légi támadás érte Genova városát és kikötőjét.

Berlin, november 11. (Német TI.) A Svájci Távirati Iroda jelenti Chiassóból: Hivatalos jelentés szerint 552.554 milánói hagyta el a várost az augusztusi angol-amerikai légi támadás után. 293.700 azoknak a milánóiaknak a száma, akik a bombatámadások következtében kisebb-nagyobb kárt szenvedtek.

Összefoglaló hivatalos közlést tettek azokról a károkról, amelyeket a szövetséges bombatámadások augusztusban Nápolyban okoztak. A halottak száma 20.000. 1950 lakóház teljesen elpusztult, 4358 épület súlyosan, 994 pedig könnyebben megsérült, 58.762 lakásban egyáltalán nem lehet lakni, 26.090 lakásnak pedig csak egy része lakható. (MTI.)

Rövid táviratok

Milánó, november 11. (Interinf) **Madinában, Bologna közelében csütörtökre virradó éjszaka a kommunisták meggyilkolták a helyi pártvezetőség öt fascista tagját** (MTI)

Zürich, november 11. (MTI.) Az „Exchange Telegraph" jelenti Kairóból: Zuderosz, a görög menekült kormány miniszterelnöke kijelentette, hogy Görögországot teljesen egyenrangú félként meghívják az olasz kérdések intézésére alakult szövetséges bizottságba.

Ankara, nov. 11. (NTI) Papen ankarai német nagykövet Kemal Atatürk halálának ötödik évfordulója alkalmából szerdán a szövetségesek bizottságai vezetőinek nevében a japán nagykövet, a magyar, román és finn követ, valamint a bolgár ügyvivő jelenlétében koszorút tett le az elhunyt síremlékére. (MTI)

Genf, nov. 11. (NTI) Newyorkból jelentik: John Brickel Ohio állam kormányzója egy sajtóértekezleten kijelentette, hogy az 1944 májusában tartandó választásokon fellép a köztársasági párt jelöltjeként. (MTI)

Dolgozik az üzemhelyreállító század

(M. kir. 2. honv. haditudósító szd. **Nagyrévi György** fhdgy.)

Valahol Ukrajnában. Egy veterán lengyel légionáriussal beszélgettem itt minap arról, mi a jellemző különbség az első világháború közös hadserege és a mai magyar honvédség között? Az öreg különben az egyik galíciai gyalogezred tartalékos tisztjeként vonult be még 1914-ben, végig harcolta az egész világháborut és egészen 1923-ig szolgált. Most viszont látta a magyar honvédség előretörését 1931-ben és szemtanuja azóta is az itt működő biztosító csapatok rendfentartó munkájának.

—A legjellemzőbb különbség a feltétlen korszerűség — bólintott elismeréssel az egykori katona. — Amit látok, mind azt bizonyítja, friss, fiatal szellem jellemzi a honvéd haderőt.

Mindjárt példákat sorol fel. Az egyik: a sok gépesített csapat. Nem utolsó sorban megemlékezett a magyar „Üzheá"-ról. Kérdezte milyen furcsa a magyar szavak rövidítése az a kifejezés? Ez a veterán katona különben itt civilben gyáros, ő maga mérnökember. Talán ez a körülmény is hozzájárult, hogy az „üzheá"-ről olyan elismeréssel emlékezett meg.

Az üzemhelyreállító századot egy kicsit a kitünő német Todt-szervezettel lehet összehasonlitani Feladata: szakmunkák elvégzése, épületek, üzemek rendbehozatala, természetesen kizárólag a katonai vezetés szempontjainak megfelelően. A feladatkör tehát óriási. A rendelkezésre álló eszközök és anyagok viszont korlátolt mennyiségüek, sokszor teljesen hiányoznak, ilyenkor pótolni kell őket. Az ötletesség és a jellegzetesen magyar leleményesség aztán valóságos csodákat varázsol.

Milyen feladatokat lát el az üzemhelyreállító század? Néhány példa:

Megérkezett a magasabb parancsnokság, este készitik a további terveket, ehhez jó világitás kell. A villanyművet azonban romokban hagyták a vörösök. Gyorsan helyre kell állitani azt, amit lehet. Nagy feladat, mert időközben a lakosság a falakról még a villanykapcsolókat is leszerelte. Estére mégis ég a villany. A legtöbb helyen ablaktalan helyiség — már tudniillik hiányzik nem csak az üveg, hanem az ablakkeret is — így várják a csapatot. Megint az üzheá-emberei azok, akik segitenek. A központi fütést ők hozzák rendbe, ők a villanyszerelők, az asztalosok és kárpitosok, ők készitik el a hősi emlékmű kőtalapzatát, stb.

Mindezekre a munkákra sok ember kell, gondolhatná valaki, ezeket a férfiakat pedig a katonai beosztásból kell elvonni. Ez tehát a szolgálat kárára mehet. Nem! Itt a nagy különbség! Az üzemhelyreállító században csak olyanok teljesítenek szolgálatot, — néhány tiszt, tiszthelyettes és tisztes kivételével — akiket másféle beosztásra, fegyverszolgálatra nem vehetnek igénybe.

Még csak annyit: felsőbb műszaki parancsnokság irányítja a század főként műszaki irányú munkáját. Fiatal hajtása az üzemhelyreállító század a magyar hadtörténelemben olyan sok szép hagyománnyal gyökerező műszaki szolgálatnak. A szintén műszaki csapatok utászok és vasútépitők, által az orosz földön vert hidak és más épitmények kétségkívül nagyobb alkotások, az „üzheá" tevékenysége azonban nem kisebb jelentőségű.

Lehetőleg tíz szóban ad a fel apróhirdetését

Kállay miniszterelnök: Kassa magyar volt és magyar marad

Kállay miniszterelnök beszélt Kassa hazatérésének ünnepén — Jövő nincs múlt nélkül — Kassa történelmi szerepe

Nagy ünnepe volt tegnap Kassának. Rákóczi Ferenc fejedelem egykori székvárosa felszabadulásának ötödik évfordulóját ünnepelte. Erre az ünnepnapra Kassára érkezett **Kállay Miklós** miniszterelnök **Bornemisza Géza, Szinyei Merse Jenő** és **Antal István** miniszterek társaságában.

Kassa város ünnepiesen öltött. Reggel 9 órakor **Serédi Jusztinián** hercegprímás a dómban hálaadó nagymisét mondott. A miniszterelnök és kísérete résztvett az ünnepi misén, melynek keretében **Madarász** püspök méltatta a nap jelentőségét. Mise után a miniszterelnök koszorút helyezett a Rákóczi emléktábla elé.

Tíz óra után megkezdődött a fejvonulás a Szent Korona-térre. **Hüszezerfőnyi ünneplő tömeg szorongott az országzászló körül a téren, mely magyar nemzeti színekben tündöklött.**

Az ünnepélyt a Himnusz vezette be, majd **Szapáry Sándor** színművész „Kassa énekel" című Somogyváry költeményt szavalta el. Azután nagy éljenzés közepette **Kállay Miklós** miniszterelnök lépett az országzászló elé.

— Köszöntöm Kassát, Kassa népét és mindenkit, aki igaz szívvel van itt közöttünk. Néhány nappal ezelőtt arról beszéltem, mit jelentett itt a Felvidéken a magyar **összefogó erő országalkotási, politikai és nemzetiségi szempontokból.** Itt is folytathatnám ezt a gondolatmenetet, hiszen erről eleget szólani nem lehet. De Kassán, ahol nincsen nemzetiségi kérdés, elvonatkoztato mmagam ettől a politikai problémától és **lokálpatriota** leszek ebben a városban, mert azt hiszem azzá lesz mindenki, aki egyszer betette ide a lábát.

— Én tehát nemzetünk rendjébe való beilleszkedéséről, jövendőjéről kísérlem meg gondolataimat kifejteni. **Természetesen jövő nincsen múlt nélkül és a múlt fejlődése ellenében a mai világ próhálkozásaival sohasem volt mondvacsinált, rögtönzött tiszavirágéletű.** Feltárta mindig az adottságokat és lehetőségeket, mert úgy alakult ki, hogy az természetes volt. Hogy tovább lássunk, ezekre a kérdésekre kell egy pillantást vetni.

— **Kassa bár második fővárosa volt Kolozsvár után a török megszálláskor kialakult keletmagyarországi végeknek, mégis ellentétben Kolozsvárral és más keletmagyarországi városokkal, elsősorban nem politikaï emporium, gócpont, hanem egy kulturális és gazdasági hellyé fejlődött ki.** Kassának egészen más jelentősége volt, mint Keletmagyarország akkori több városainak és ez a jelentősége gazdasági és kultúrpolitikai volt.

— **Egy fontos vonalnak, a kassa—krakkói vonalnak egyik kezdő, illetve végpontja volt Kassa.** Egy gazdag és eredeti önálló kultúra világa, egy önálló gazdasági empóriumnak főállomása.

A továbbiakban azt fejtette ki a miniszterelnök, hogy **Kassa a magyar mult, a magyar élet, a magyar harátságkeresés végvára,** majd így folytatta szavait:

— Ehhez a történelmi múlthoz képest, amely itt volt, itt van és itt lesz, **mit jelentett az a húsz év, ami elmult?**

— **Griska is járt errefelé,** 5 is megszállta a hegyeket itt körülöttünk egy pár évre. Ez sem jelentett sokat az itt lakó népek sorsára. De mégis életre hívta Mátyás fekete seregét és elősegítette ezzel **nagy uralmát. Most lerombolták néhány szép palotát, nagyon csúnya házat építettek helyébe, ennyi nyomot hagytak itt.** Rossz emléket, sajnos, többet, de mindez elmúlt. **De azok az ONCsA házak, amelyeket most fogunk felavatni itt a város határában,** ezek nem mulandók, ezek jelképesek, ezek itt maradnak örökké. **És nem mulik el soha az a gravitáció, az a kihatás,** amit ennek a városnak a múltja, jelene és jövője jelentett az ország határain kívül is. Kassa talán az egyedüli városa Magyarországnak, amelynek kihatása és gravitációja túlnőtt határainkon.

— Az, hogy ma itt egy ilyen szép gazdag ünnepélyt rendezünk, azt hiszem, **nem bánthatja senki érzékenységét.** Mert hiszen a magasabb kultúra, a szép és nemes gondolkozás, — amely ennek a visszatért városnak a lakosságát eltölti, nem sérthet senkit.

— Kassának a jövőjét ott látom — mondotta végül a miniszterelnök, — abban az igen nehéz munkában, amelynek irányát maga szabta meg évszázados nagyhírű történelmével. **Mint a magyar kultúrának, a magyar életnek legészakabbra kitolt vára, készüljön fel arra a hivatásra, amely rá vár,** egyetértésben az örök magyarsággal. **Zarándokhelye legyen a múlt tisztelőinek** és örök támaszpont legyen a magyar nemzeti, gazdasági és kulturális törekvésekben. **Visszatérésének ötödik évfordulóján köszöntöm a visszatért Kassát és népét, amely tőlünk soha el nem szakadt, mert mindig magyar volt és magyar maradt.**

Viharos taps kísérte a miniszterelnök szavait.

A kassai polgárok nevében **Tarczal Gusztáv** mondott beszédet, ünnepelve az országgyarapító Kormányzó Urat.

A lelkes ünnepség után a miniszterelnök és kísérete az ONCsA-házak ünnepélyen felavatására ment.

SIEMENS
RÁDIÓ

Lakásmizéria, faellátás, Speyer-kölcsön, bekötő csatorna, lakás- és üzletbérek kérdése a városi költségvetés vitájában

A közgyűlés elfogadta a költségvetést

A városi kisgyülésen és közgyülésen dr *Bacsoni Sándor* tanácsnok ismertette az 1944 evi költségvetés fontosabb adatait. A háztartasnal ketmillió, a vállalatoknal négymillió pengővel emelkedett a keret végösszege, a mai rendkivüli viszonyok következtében. A szükségleteknél a személyi kiadások, a munka- és anyagaremelkedések idéztek elo a növekedest. A fedezeti resz növekedését pedig a *közszolgáltatások árának emelésével biztositotak.*

A Világitási Vállalat költségvetése 24.000 pengő felesleggel zárul. *A nyereség lényegesen visszaesett.* Az egységáremelések nem követik elég gyorsan az anyag és munkabéremelkedéseket, ez az oka a különbözetnek. *A házipénztár részére hasznorészesedést nem irányoztak elő. Volt szó áremelésekről is, erre vonatkozólag a polgármester meglette a szükséges intézkedéseket.* Beruházasokra 172.000 pengőt állitottak be. A nagy gáztartályt ötvenezerpengős költséggel kijavitják 10.000 pengőt a telep fejlesztésére forditanak. A központi vezetés 2.5 százalékba kerül. *A Világitási Vállalat költségvetése hétmillió pengő körül mozog.*

A téglagyár költségvetése 329.000 pengő, az alapárakat itt is felemelik s a gyár korlatlan üzemre van beállitva.

A szeszüzlet nyeresége 50.000 pengő, ebből 40.000 pengőt beszolgáltat a varos házipénztárának.

A gyógyvizüzem nyeresége 11.000 pengő.

A Városi Takarék bevétele 683.000 pengő, a nyeresége hatvanezer pengő.

A csatornaalapnál 243.000 pengő az előirányzat, a *csatornadij marad a nyers házbérjövedelem 2 százaléka.* Evközben 40.000 pengős beruházást irányoztak elő. A vízmű 885.000 pengős költségvetéssel dolgozik és a hálózat bővítésére 50.000 pengőt fordítanak.

Az állattenyésztési alap költségvetése 300.000 pengő. A tenyészapaállatok díját a földmüvelésügyi miniszter rendeletére marhák után 20 P, kocák után 5 pengőben állapitották meg. Most 99 tarka és fehér bikája van a városnak, ezt a létszámot felemelik 104 darabra és 174.000 pengőért új bikákat vásárolnak. Amikor az állattenyésztési alapot létesitették, 97 bikája volt a városnak.

A közgyülés úgy határozott, hogy *a város állatállományának a ménesnek takarmánnyal biztositása céljából gazdaságot létesit és házilag kezel 330 holdas birtokot. Beruházásokra 85.000 pengőt fordítanak. A gazdálkodás költségvetése 57.000 pengő hiánnyal indul, amit a háztartás fedez.*

A koronázási és Thaly Kálmán ösztöndijat 2000 pengőre emelték.

Amióta az 1944 évre szóló költségvetést összeállitották 428 ezer pengő újabb szükséglet merült fel.

A szükséglet 20 millió, a fedezet 18.5 millió, a hiány 7.789.000 pengő, a pótadó maradt 80 százalékos.

Az erdősitésnél 170.000 pengős beruházást hajtanak végre. Útburkolásokra 744.000 pengőt, a mezőgazdasági birtokokon 307 ezer pengőt épitkezésekre, a fedett uszoda rendbehozására 200.000 pengőt, légoltalmi célokra 250.000 pengőt, tűzoltószerekre 228.000, vizszűrő berendezésre 150.000 pengőt forditanak. A háztartás, vállalatok és alapok terhére 2.672.000 pengőt irányoztak elő beruházásokra, épületfenntartásokra 773.000 pengőt forditanak.

A rendkivül nehéz helyzet miatt *az egyházakat ingyen fával segitik,* de csak ebben az evben s ez a jövőre precedensül nem szolgálhat. *Ez a faadományozás 52.000 P többletkiadást jelent.*

Általában a város bizonyos mértékig emelte a segélyeket.

Az utak karbantartására a *multévi 100.000 pengővel szemben 200.000 pengőt állitottak be,* aszfaltjárdák javitására 30.000, téglajárdakra 32.000 pengőt. *A legelőbér a három belső legelőn számosjószágként 65 P.*

A vita

A költségvetéshez vitéz dr. *Bessenyei* Lajos szólalt fel. Ma költségvetést szerkeszteni — úgymond — sulyos feladat. 1940-ben sokkal kisebb volt a költségvetési végösszeg mint most, mégis a pótadó akkor is 80 százalék volt, akár ma. Azonban a villanyáram pótfillérei 4 százalék potadó megtakarítást jelent, 1 százalék pedig a téglagyárnál található, a villanygyár leirásánál ismét nagy megtakarítás van. *A fogyasztási-, kereseti- és forgalmi adóból 1.200.000 pengő többletet remél a költségvetés.* Ez nem hiány? Kérdezi, miért nem szervezik önálló ügyosztállyá a katonaügyosztályt és külön a népjóléti ügyosztályt, külön-külön tanácsnokokkal az élén. A katonaügyosztály vezetője igen alkalmas erre, hiszen már tíz éve tb. tanácsnok.

— Nagyon sok család fedél nélkül van, *nincs elég lakás.*

— *A Kereskedelmi Kamara felvetette a gondolatot, hogy ha már nem vihetik itt a nagy alföldi csatornát, legalább bekötő ága legyen itt.* Ha nagy költséggel is, de meg lehetne oldani a *bekötés kérdését.* A kérdést meg kellene beszélni *technikai és pénzügyi szempontból. Minden pénzt megérne, ha itt vezetnék el a csatornát.*

— A szegénygyügyet és népjólétet jobban dotalná a költségvetésben.

— *A Speyer-kölcsöntől igyekezzék a varos megszabadulni.*

Elismeröleg szól a *nyomda, a szeszüzlet és a városi kertészet* működéséről, mely hasznot hajt a városnak. Szeretné, hogy ha *a városi kertészet bent a városban gyümölcsüzletet nyitna* és ezzel jótékonyan szabályozná az árakat.

— A *téglagyárral* kapcsolatban felveti a munkáskérdést. Nincs munkás, a bérek magasak. A mezőgazdasági, kertészeti téren veszélyezteti a termelés folytonosságát a munkáshiány, amelyet meg kell oldani! *Vezessék be a kötelező, természetbeni munkaszolgálatot nemcsak a férfiak, hanem a nők részére is.*

A költségvetést elfogadja.

Dr. *Budaházy Bruckner* Ernő szerint a költségvetésen a polgármester úr előrelátása és munkaszeretete vonul keresztül. Fontos, hogy minél több önellátott polgára legyen a városnak. *A Csapó-utcai gyümölcspiac tisztántartását kéri* fontos közegészségügyi okokból. Megfelelő szemétgyüjtőkosarat helyezzenek el ott, ahol a közönség jár-kel.

— *A lakbér igen alacsony, egy négyszobás lakás ára egyenlő egy esernyővel.* Kéri a lakók járuljanak hozzá a vizdijakhoz.

Dr. *Csathy* Dezső a fogyasztási adó nagymervü emelését teszi szóvá. *A javadalmi hivatal megszervezését kéri, mely rugalmasan intézné az ügyeket.* Felhívja a figyelmet egy fontos bevételi forrásra: *a közvágóhídra. A hűtőház 3-ik emeleti helyiségét rendezzék be és nyissák meg gyümölcstárolás céljára. Ez is jó bevételi forrás lesz.* A fürdőben vezessék be az időre korlátozott jegyeket. *Az üzletbérek emelésére tegyen a város előterjesztést, mert ezt az üzletek jobban elbirják, mint a lakások* és a háztulajdonosok terhein is enyhitenének egy keveset.

Dr. Kölcsey Sándor polgármester köszönetet mondott a felszólalásokért. Bessenyeinek azt feleli, hogy a villanyáram pótfillléreket évek óta szedik, ez nem változtatta volna meg a pótadó százalékot, éppúgy nem változtatható a téglagyár értékleirási kulcsa sem. Sok millió tégla ki van vetve, az értéket képvisel s amint szén jön, kiégetik. *Munkáshiány van, ez azt mutatja, hogy az emberek keresnek. A fogyasztás sokkal nagyobb, mint régen, tehát ezért emelkedik a fogyasztási adó,* ezt fel kellett venni előre a költségvetésbe. Közgazdasági axioma, hogy költségvetést csak derülátóan lehet összeállitani.

— *Az öntözőcsatorna bekötéséről szivesen tanácskozik.* Az ideagazást *meg lehetne csinálni, 25 km. részről van szó. Betonban kellene a vizet az agban tartani.* Ennek a költségét ma nem lehetne megállapitani reálisan. Első pillanatra tetszetős a gondolat, de az előny látszólagos, túlnagy eredményt a normális időkben nem várok tőle. Az itteni termelésen és fogyasztason nem segitenénk. *Annak idején látatlanba ajánlottam meg pénzt a csatorna itt vezetésére. Várjuk meg, hogy birják vizzel a csatornát tartani s ha bevált, rakapcsolni mindig ráérünk, amikor lesz sok munkás, olcsó beton stb.* De bármilyen gondolatot szivesen fogadok ezen a téren s ha a terv kivihető, azonnal idehozom.

— *A lakásmizériát nem lehet letagadni.* A város bérházakat épitett, ennek következménye volt, hogy olcsóbbak lettek a lakások. A magántőke azért vonakodott a házepitéstől, mert *itt az országban a legolcsóbb a lakás.* A magántőke azért nem épit, mert a drágán épithető lakást nem tudja értékesiteni. *Budapesten egyszobás lakás 2500—3000 pengő, tehát ott épitettek.* A magántőke itt nem épitett, mert 1 százalékot sem jövedelmezett neki. A tanulság a tőkére az, hogy ne a hasznot nézze, hanem azt, **hogy** ebben nem vész el a pénze. A gazdák is igy gondolkoznak.

— Arra a kifogásra, hogy a szegénygondozást szerényen dotáljuk, megjegyzem, a kincstár magának vette el a fedezetül szolgáló jövedelmeket.

— *A Speyer-kölcsönt illetőleg van valami benne, hogy jó lenne szabadulni tőle.* Komoly aggodalomra nincs ok. A város régen akart kötvényeket visszavásárolni, de még erre sem kapott hozzájárulást.

— Az adóhivatal keretében már is nagyobb szeparáltságot vezettek be a jövedelmek kezelésénél, de ez sem elég, külön hivatalt kellene felállitani, erre ma nincs mód.

A faellátás kérdése nagyon nehéz. A városi erdőből a szükségletnek csak egyharmada állitható elő, a kétharmadnak be kellene jönnie. *A legmesszebbmenő takarékoskodásra kérek mindenkit, mert később hiába jönnek hozzám, nem fogok tudni segiteni.* Komoly nehézségek vannak, de a kormánybiztos úr hetenként sürgeti a kormánynál a szállitást és segitséget.

A közgyülés névszerinti szavazással *egyhangúlag elfogadta a költségvetést.*

Családirtás Budapesten négy halottal

Megdöbbentő családirtás történt Budapesten. A Rákóczi út 2—4. számú bérházának hetedik emeletén lévő viceházmesteri lakásban halva találták *Hegedüs* Lajos viceházmestert, a feleségét és két leánygyermekét. Gázmérgezés ölte meg őket. A vizsgálat során megállapitották, hogy Hegedüs Lajos részeges ember volt és feleségével ezért többször veszekedtek. Az elmult nap is részegen tért haza Hegedüs, kire a felesége rátámadt és olyan nagy lármával veszekedtek, hogy a házmester kénytelen volt rendet teremteni és erélyesen figyelmeztetni őket.

Reggel a viceházmester nem jelentkezett munkára és a házmester ismét felment a lakáshoz, melynek ajtaján gáz szivárgott ki. Betörte az ajtót és oft találta holtan Hegedüs Lajost. A szobában az ágyban feküdt Hegedüsék két leánya, a 13 éves Aranka és a 11 éves Róza. *Az ágy előtt térdelt, gyermekei fölé hajolva Hegedüsné, mindhármójukat megölte a gáz.*

Az asztalon búcsúlevél hevert. Az asszony, aki attól félt, hogy részeges férje miatt elküldik őket a bérházból, lakás és kenyér nélkül maradnak, *elkeseredésében részeg férjére nyitotta a gázcsapot, majd a szobában alvó gyermekei ágya mellé térdelve várta ő is a halált.*

A Diákszövetkezet alakuló közgyülése

A debreceni egyetemi ifjúság tegnap tartotta Diák Szövetkezet tájékoztató ülését. Megjelent az ülésen a rektor képviseletében dr **Sztehlo Zoltán** egyetemi tanár, jogikari dékán, dr **Csilléry András** ny. miniszter, egyetemi tanár, a DEI tanárelnöke, a budapesti, kassai sárospataki egyetemi és főiskolai ifjúság képviselői.

A gyülést **Batta János** DEI elnök nyitotta meg. Utána **Kerekes Miklós** joghallgató ismertette a szövetkezet célkitűzéseit. **Hanber István** a Hangya részéről kilátásba helyezte az ifjúság munkájának támogatását. Végül **Nyárády Gizella** bölcsészhallgató ismertette a diákszövetkezet alapszabálytervezetét. Batta János elnöki zárószavaival ért véget az ülés.

debreceni Csokonai színház
IGAZGATÓ: BELEZNAI-UNGER ISTVÁN

SZINHÁZI MUSOR:

Pénteken este: **Egy nap a világ.** Olcsó helyárakkal.

Szombaton délután: **Idegen asszony.** Filléres helyárak.

Szombaton este: **Luxemburg grófja.** Bérletszünet.

Vasárnap délután és este: **Luxemburg grófja,** bérletszünet.

SZINHÁZI KIS TÜKÖR

A KAMARASZINHÁZ MEGNYITÁSA

Debrecen kulturális életében nagy jelentőségű eseménynek tekintjük. November 15-ikén, hétfőn lesz a megnyitó előadás a Déri-múzeum előadótermében s így a jövő héttől Debrecennek két színháza lesz s így méltán foglalja el ismét a helyét a magyar színészet élvonalában. — Unger direktornak ez az úttörő jelentőségű vállalkozása országos figyelmet kellett, hiszen nem tekintsinylendő dolog is az a tény, hogy éppen a világháború orgiatagában alapít olyan színházat, melynek programja: tiszta irodalom. Ennek a programnak jegyében Ibsen egyik megragadóan szép alkotását a „Ha mi holtak feltámadunk" c. drámai epilógust választotta megnyitó darabul a direktor. Az előadást B. Unger István rendezi, aki egyben Rubeket is alakítja. Rajta kívül Moory Lucy, Havadi Nagy Ilonka, Badóczy István és Horvátbágyi Artur jutnak remek színészi feladathoz. Az előadás érdekessége hogy a színészek kiterjesztik a színpadot, bekapcsolják a nezőtért is a játékba s a közönség soraiban is játszanak. A megnyitó előadáson megjelenik a kultuszminiszterium és a Színész Kamara képviselője is.

NÉMET ILONKA veszi át Dijlier Angela szerepét a »Luxemburg grófja« nagysikerű operettben szombattól kezdve. A széphangu, rokonszenves játékkészségű primadonna egyik legszebb alakítását nyujtja ebben a szerepben.

A FEKETE PÉTER szellemes, mulatságos darab bemutatója kitolódott november 18-ra, a »Luxemburg grófja« nagysikere következtében. A társulat nagy kedvvel készül a szezon slágeroperettjére, Deésy főrendező irányításával. A főszerepeket Jurik Ica, Turcsy Gitta, Károlyi István Szabó Samu, Csengery Aladár és Márky Géza játszák.

Uj könyvek

Carl Crow:
Négyszázmillió fogyasztó

Ez a könyv egy amerikai reklám szakember Kinában hosszú évek alatt leszűrt tapasztalatait tárja a nagyközönség elé. Tevékenysége nagymértékben túlterjedt a reklámügynökök szokásos tevékenységén és oly sokrétű volt, hogy alkalma nyilt a modernizálandó Kina életét, mint egy gyorsan pergő filmet megfigyelni. S amit látott, egy ősrégi lelki kultúrája ellenére is kezdetleges társadalmi helyzetben lévő, majd a sok nehézség mellett is szinte amerikaias tempóban fejlődő nép mindennapi életét azt a gyakorlati üzletember szemüvegén át, de elejétől végig élvezetes formában adja elő. A kinai ember életének ezernyi apró részére, számos furcsaságára, a kinai nő emancipációjának rendkívül érdekes folyamata és még sok más jellemző kép vonul fel előttünk ebben a valóban újszerű könyvben. Gáspár István dr gondosan csiszolt, szép fordítása híven tükrözi a szerző gondolatait. Az izlésesen kiállított munkát a Stilus-könyvtár adta ki.

Marék Antal:
Gyere velem András...

című regénye érdekes alkotása a Mayer-féle szórakoztató művekben oktató irodalmi irányzatnak. Hőse egy népfőiskolát végzett parasztlegény, aki megismerkedik a tudománnyal és kulturával. Élvezetes dialógusokban közli az író, szórakoztatva, szinte észrevétlenül mindazt amit egy művelt embernek a művészetről tudnia kell. A könyv a »Nemzeti Könyvtár« sorozatában jelent meg.

CSOKONAI SZINHAZ
Tel. 25-45 Igazgato t. Ungor Istvan
Eloadasok a. u. fel4, este fél7-kor.

Pénteken este huszadszor, mérsékelt helyárakkal:
EGY NAP A VILAG
Az idény nagy prózai sikere!
Az irodalmi kamaraszinház jegyei már válthatók a Csokonai Szinház jegypénztárában.

Sesztina-Nagybákay Jenő és hitvese aranylakodalmuk alkalmából végrendeletileg hat és tél holdas tanyát ajándékoztak a kistemplomi egyházrésznek

A Kistemplomban Uray Sándor lelkipásztor megáldotta az 50 éves házassági évfordulóját ünneplő házaspárt

Megkapóan szép, bensőséges családi ünnepély keretében ülte *Sesztina-Nagybákay Jenő kormányfőtanácsos hitvesével, Csanak Margittal házasságuk ötvenedik évfordulóját.*

A ritka szép aranylakodalom túlnőtt a családi ünnepélyek megszokott keretein Nagybákay Sesztina Jenő köztiszteletben álló, közéleti munkásságával, nemes szivével sok tisztelőt szerzett egyénisége folytán. Erdemes és nagyjelentőségű munkásság áll Sesztina-Nagybákay Jenő mögött. Hosszu időn át volt a debreceni Kereskedelmi és Iparkamara elnöke és ezidő alatt fontos kezdeményezésekkel szolgálta úgy a kereskedő, mint az iparos társadalom javát. Jelenleg is elnöke az Országos Magyar Kereskedő Egyesületnek, tagja a kamara véleményező bizottságának, kulturális egyesületeknek és maradandó értékű létesítmények egész sora viseli nevét.

Sikerrel és alkotással telt életútján hűséges segítőtársa volt hitvese, Csanak Margit, a jólelkű, mindenkor segíteni kész magyar nagyasszony mintaképe.

Az 50 éves házassági évforduló alkalmából csütörtök délután a Kistemplomban Uray Sándor kistemplomi lelkipásztor megáldotta az aranylakodalmát ünneplő házaspárt.

A templom megtelt ez alkalomból a tisztelők seregével. Ott láttuk a megjelentek soraiban D. dr. *Révész* Imre püspököt, *Mező* Endre vezérőrnagyot, dr. *Győry* György kir. főügyészt, dr. *Mező* Sándor kir. főügyészhelyettest, *Nagybákay* Antal országgyülési képviselőt, dr. *Huzella* Tivadar és dr. *Pap* Károly egyetemi tanárokat, dr. *Kulcsár* Bertalan postafőigazgatót, *Schmogrovits* Ernőt, a Nemzeti Bank főnökét, *Karpáti* Elemér vezérigazgatót, dr. *Tunyogi Szücs* Géza egyházrészi gondnokot, dvoreci *Kontsek* László kereskedőtársultai elnökkel élén Debrecen kereskedőtársadalmának számos tagját, dr. *Sőregi* János múzeumigazgatót, dr. *Várady Szabó* Miklós főorvost és másokat.

Az esti istentisztelet keretében közénekek, imádság, *Musza* Ferenc »Oh boldog ház« kezdetű éneksáma és bibliolvasás után *meghatóan szép látványt nyujtott az aranylakodalmát ünneplő házaspár amint a lelkipásztor elé járultak* és *Uray* Sándor szép beszédet intézett hozzájuk.

— Meg vagyok győződve — mondotta többek között, — hogy 50 évvel ezelőtt is, most is a Ti szivetek gondolata egyetlen szárnycsapással eljutott Isten trónusához. Akkor *reménység* volt a gondolatotok Testvérem, ma pedig: *beteljesülés.* Most egy magaslaton álltok, óriási távlatok tárulnak lelki szemeitek elé. Mi ezt nem tekinthetjük át, csak azt láthatjuk, hogy e lelki tekintet közben egy-egy könnycsepp gördült ki szemetekre: a hála és fájó visszaemlékezés könnye. A hálá, mellyel megállva e határkőnél, leborultok a Mindenható előtt ötven esztendő gazdag áldásáért. Ugyanakkor a fájó visszaemlékezés könnye azokért, *akik e félszázad útján elmaradtak mellőletek. Közmondásos, hogy az emberi élet delén, 50 esztendőn túl több lesz az ismerős a temetőkertben, mint az élők városában.* Ezeknek az elmaradozottaknak csillagszeme az örökkévalóság templomából néz le rátok.

— Mi nem láthatjuk azt az utat, amit lelki szemeitekkel erről a magaslatról áltekintetek, viszont mi láthatunk mást: a ti magas ivelesü pályafutástokat. Látjuk a férfi életútját, aki bátorságával, hősiességével halad a közélet útján és nem egyedül haladt. Otthon valaki imádkozott érted, ihletet adott. Adj hálát Istennek Testvérem, hogy hitvesedben őrző angyalt állított. Életpályátok sokban eltérő másokétól, mert Isten nektek gyermeket sohasem adott. És mégis annyi gyermeket adott, hogy talán el sem férnének itt körünkben azok, akikre rásugárzott szivetek szeretete. Világító szivet adott Neked Isten, melynek sugara elhatott a szegényekhez, a közügyekre s elhatott Isten hajlékára. Ez a templom is sokszorosan hirdeti a ti világító szivetek sugárzását. Bizonyságot teszünk: az Úr az ő angyalának parancsolt, hogy kézenfogva hordozzanak titeket. Ez a zsoltárvers imádsággá változik ajkunkon, hogy továbbra is őrizzenek titeket Isten angyalai. Az aranylakodalom napján vegyetek aranyhárfát kezetekbe s az Evangélium hármas hangszerén zengjetek Istennek: Gloriat, Hozsánnát, Alellujat. Mi pedig veletek imádkozunk hálat adni a multért és esedezni a jövőért...

— Köszönjük Istennek, hogy 50 évvel ezelőtt két ifjú szivben szent lángot gerjesztett, mely nem hunyt ki, hanem egyre világitóbb lett. Ez a szent tűz beragyogta egész pályafutásukat. Köszönjük, Uram, hogy őket magadénak választottad, gyermekeidnek tekintetted s munkádat e földön általuk is végezted. Köszönjük azt a gyöngédséget, mellyel a szegények fölé hajoltak, azt a szent lelkesedést, mely földi pályájukat belobogta.

Ezután Uray Sandor kistemplomi lelkipásztor *megáldotta az aranylakodalmát ünneplő Nagybákay Sesztina Jenőt és hitvesét és átnyujtott nekik a kistemplomi egyházrész nevében egy bibliát,* megjegyezve, hogy mikor 50 esztendővel ezelőtt eskövőjüket tartották nem volt még szokás a Szent Bibliát ajándékul átnyujtani a házastársaknak. Ezt a mulasztást az aranylakodalom alkalmából pótolja.

Nagybákay-Sesztina Jenő pedig átnyujtotta Uray Sándornak végrendelete kivonatát, melynek értelmében hat és fél holdas jányásbirtokot ajándékoz a kistemplomi egyházrésznek.

A meghatóan szép szertartás után Sesztina-Nagybákay Jenőt és hitvesét tisztelőik, barátaik serege elhalmozta jókivánságaival.

•

Az ajándékozás kapcsán el kell mondanunk, hogy Sesztina-Nagybákay Jenőt milyen mély kapcsolatok füzik a Kistemplomhoz és kistemplomi egyházrészhez. Mint a kollégiumi gyakorló iskola növendéke ott tett vizsgát gyermekkorában. A Kistemplomban konfirmált, ott kötött házasságot. Később egyházrészi tanacsos, majd presbiter és az egyházmegyei gyülés tagja is a kistemplomi egyházrésztől lett. Hitvesével együtt olyan mély kapcsolatok füzik ide, hogy mikor jelenlegi lakása után az egyetemi egyházhoz tartozott volna, engedélyt kért, hogy továbbra is a kistemplomi egyházrész tagja maradhasson.

Még egy kedves epizódot kell elmondanunk az aranylakodalom alkalmából... Az aranylakodalmas házaspár adoptált unokája, Nagybákay Péter aranylakodalmi ajándékul nagy szüleinek kitüntetéssel tette le a vizsgáit és summa cum laude avatják doktorrá szombaton. Utána pedig beltagként belép a Sesztina-céghez, mely jövőre lesz 125 éves s melynek mindkét fogadott unokája Sesztina Jenőnek: dr. Nagybákay Antal és a néhány nap mulva szinten dr. Nagybákay Péter tagja lesz, úgy hogy három generáció dolgozik az üzletben.

APOLLO
filmszinház
Az idény leglátványosabb filmvigjátéka!
SZIÁMI MACSKA
Főszerepben:
Szeleczky Zita, Bilicsi, Hajmássy és Erdélyi Mici.
Előadások: 3, 5 és 7, vasárnap délelőtt 11 órakor is.

HUNGARIA
filmszinház
ALFA TAU
Egy tengeralattjáró legénységének élete és hősi küzdelmei.
Előadások: 5 és 7 órakor.

VIGSZINHÁZ
mozgó
Ma 5 és 7 órakor a legragyogóbb és legvidámabb magyar filmoperett:
Zenélő malom
Főszereplők:
Szeleczky, Szilassy, Dayka, Latabár, Vaszary Piri, Csortos

A képviselőház elfogadta a feketepiac elleni törvényjavaslatot

Felemelték a képviselői tiszteletdíjakat.

A képviselőház tegnapi ülésén beterjesztették a gazdasági bizottság jelentését, a Ház tagjai és választott tisztviselői tiszteletdíjának újabb megállapításáról. A gazdasági téren bekövetkezett igen nagymérvü áremelkedésre, továbbá a képviselői megbizatással egybekötött és a háborús viszonyok folytán rendkivül megnövekedett közérdekü tevékenységre való tekintettel a bizottság azt javasolta a Háznak, hogy a **képviselői tiszteltetdíjakat július 1-től kezdve az eddigi negyedévi 2190 pengő helyett 3000, az elnök külön tiszteletdíját az eddigi negyedévi 5520 helyett 7500, az alelnök és a háznagy külön tiszteletdíját az eddigi negyedévi 2760 helyett 3750 és a jegyzők külön tiszteletdíját az eddigi negyedévi 996 pengő helyett 1350 pengőben állapitsák meg.**

Ezenkivül javasolta a bizottság hogy a Ház tagjai **július elsejétől kezdve havonként és fejenként 500 pengő költségátalányban részesüljenek.**

A képviselőház a javaslatot hozzászólás nélkül elfogadta.

A nemzeti gazdálkodás rendjét zavaró egyes cselekmények szigorúbb büntetéséről szóló törvényjavaslat folytatólagos vitájában **Haála Róbert** nyilas képviselő szólalt fel. Szerinte a javaslat általános ellenszenvvel találkozott.

Radocsay László igazságügyminiszter válaszolt az elhangzott felszólalásokra. Ennek a javaslatnak az a célja, hogy javitson a mostani jogszabályokon. A háború vámszedőit, hiénáit szigorúan meg kell büntetni. **Az a vevő is megérdemli a büntetést, aki vásárlásaival súlyosan veszélyezteti a közellátás érdekeit.** Meggyőződése szerint a közvélemény elismeri ennek a javaslatnak szükségességét. Ami a vagyonelkobzást illeti: a javaslat nem eléggé szigorú, mert az általános kihirdetéssel, hanem az első büntetés alkalmával figyelmeztetnie is kell a bírónak az illető személyt, hogy még egy hasonló büncselekmény elkövetése esetén vagyonát is elkobozzák. Ennek feltétlenül elriasztó hatása lesz éppen arra a rétegre, amely ilyen büncselekményeket el szokott követni. **Kutyaharapást szőrével.** Aki igy akar vagyonhoz jutni, vagy meglevő vagyonát szaporitani az meg érdemli, hogy ne legyen vagyona, hanem elkobozzák tőle.

A Ház általánosságban elfogadta a javaslatot. Részleteiben az illetékes bizottság tárgyalja.

Ezután következett a családbafogadásról és tartásról való gondoskodás előmozdítására vonatkozó javaslat átrgyalása.

A törvényjavaslatot Mikó Imre előadó ismertette. A javaslatnak egyetlen szónoka **Mosonyi Kálmán** helyesnek és jónak tartja a javaslatot, azonban el nem fogadását azzal indokolja meg, hogy a családvédelmet nem részletkérdések tisztázásával, hanem egy átfogó törvénnyel kellene megoldani.

Radocsay László igazságügyminiszter válaszolt az előtte szólónak. A családbafogadással kapcsolatosan kiemelte, hogy a javaslat egyik **lényeges része az a gondoskodás, mellyel a hadiárvák családbajuttatását akarja biztositani, olyan családban — folytatta — ahol a nevelésről és iskoláztatásról a gyámhatóság felügyelete mellett gondoskodás történhetik.** Ami az ország gazdaiparos lakosságát illeti, a javaslat nem annyira pénzügyi eszközöket, mint inkább munkaeszközöket akar biztositani. A képviselőház a törvényjavaslatot általánosságban elfogadta.

Pénteken a költségvetés tárgyalását kezdik.

Karácsonyra lesz szaloncukor

Nyersanyagot kaptak a cukrászok, ezután hétfőn is nyitva lesznek

A cukrásziparosok szakosztálya **Harti János** elnökletével tegnap ülést tartott. Az elnök bejelentette, hogy a cukrásziparosok nyers anyagszükségletét az iparügyi miniszter a cukrásziparosok országos szövetségének utalta ki, mely ezután az elosztás munkáját rendszeresen el fogja végezni A szakosztály három hónapra háromezer kiló zsiradék kiutalást kapott. Az elnök ezután elmondotta, hogy ülletékes helyen tárgyalt a karácsonyi cukor kontingens ügyéről Határozott igéretet kapott arranézve, hogy a cukrászok karácsonyra a havi kiutaláson felül ötven százalék külön kiutalásban fognak részesülni. A szaloncukor nagybani ára ezévben előreláthatólag 8—12 pengő körül fog mozogni.

Ezután az elnök ismertette az iparügyi miniszter rendeletét, mely szerint az üzlethelyiséget bejelentés nélkül áthelyezni nem lehet. Ez a rendelet egyébként az összes iparosokra vonatkozik. Az elnök még bejelentette, hogy a karácsonyi tojás-ellátás minden valószínüség szerint biztositva lesz.

Bejelentette még az elnök, tekintettel arra, hogy a nyersanyagellátmányt jelentősen felemelték a cukrászok december hó elsejétől január hó harmadikáig **üzleteiket hétfőn is nyitvatartják; majd az ülést berekesztette.**

— **Ungvárott, Beregszászon és Ersekujvárott** a felszabadulás ötödik évfordulóján nagy ünnepségek voltak. A városok zászló és virágdiszt öltöttek, az ablakokban a Kormányzó és a Kormányzóhelyettes képe díszlett.

— **Bulgáriában a szójababból tejet készítenek** olyan módon, hogy a vízben ázott szóját megőrlik, a kását megszürik és igy friss tejet kapnak, melyhez utólag adják a cukrot. A szójából készült tej zsírtartalma 5—10 százalék, 35—50 százalék a fehérje.

Kinevezések Debrecen városánál

Dr. Kölcsey Sándor polgármester a következő tisztviselőket nevezte ki magasabb állásba:

Irodaigazgató lett **Láposssy András** irodatiszt.

Iktató lett: **Péntek István** irnok, **Csabay József** s. tiszt, **Romhányi László** s. nyilvántartó.

Kiadók lettek: **Kerekes Imre** irnok, **Hütter Keresztély** iroda s. tiszt, **Dombay Jenő** s. nyilvántartó.

Irodatiszt lett: **Szántó Zoltán** s. nyilvántartó.

Irattáros lett: **Hevesi István, Kemecsey Zoltán** s. nyilvántartó.

Nyilvántartó lett: **Kapussi Imre** s. nyilvántartó.

Segédnyilvántartók lettek: **Mohácsi József, Pálffy Ilona, Henter Péterné, Furkó Viktor, Nagy Zoltán, Guldán Izabella, Gulyás Sarolta, Varga Mária, Szücs Hermina, Szabó Lajos** állandósított napidíjasok.

Irodasegédtiszt lett: **Juhos Sándor** beh. s. nyilvántartó. **Fekete József** áll. napidíjas irnok, **Takaró Sándor.**

Közigazgatási gyakornokokká: **Dr. Major Pál** id. szakdíjnokot, **dr. Pákonyi László** id. napidíjast nevezte ki a polgármester.

A kinevezéseknek ez csak egyik része, még további kinevezések várhatók.

Az újonnan kinevezett tisztviselők tegnap délben tették le a polgármester kezébe a hivatali esküt. Az ünnepélyes aktus után dr. **Kölcsey Sándor** polgármester buzdító, szép beszédet intézett hozzájuk és üdvözölte őket. A legutóbb kinevezett tisztvinelők nevében **Némethy** főtanácsos köszönte meg a polgármester jókívánatait és kijelentette, hogy a mai nagyon nehéz közszolgálati körülmények között is, sőt éppen a nehéz helyzet miatt fokozott erővel szolgálják a város közönségét.

Debrecen és Kassa szellemi kapcsolatai

Mikor 42 debreceni diák Kassára gyalogolt Rákóczi hamvainak hazahozatalakor

Kassa felé száll gondolatunk ezekben a napokban, amikor azon örvendeznek ők, akik Kassán laknak, hogy őt évvel ezelőtt betelt a várakozók reménysége. Az ő várakozásuk azonban nem tétlenség és merengés volt, hanem munka, bezárt ablakok és ajtók mögött. Színes, szép látomások útján várták a honvédeket s útjukat készítgették, ha út a szabadság órája közülök egyse maradjon ki. Mindenki ott legyen újjongó örömével látni és szeretni a magyar földön felnőtt férfiak seregét a Vezérrel. Csakugyan minden évforduló megünnepelni való, mert benne az emlékezés ereje lobban lángra belevilágítani az esztendők útját.

Itt Debrecenben talán hárman vagyunk, akik a nagy fejedelem Rákóczi Ferenc hamvainak hazahozatalakor, ezelőtt 37 évvel 42-ed magunkkal egy nagy koszorúval és kölcsönkért zászlókkal Kassára gyalogoltunk tiszteséget tenni, mint akadémiai hallgatók theologusok és jogászok együtt. A történelmi igazsághoz hozzátartozik, hogy az akkori akadémiai igazgató ellenzése dacára is elmentünk, megéreztük, hogy az ő tiltása nem egyeztethető össze a magyar ifjuság lelkesedésével s azzal a féltékenységgel, hogy Hollóháza után megettük a totatyafiak kenyerét.

Olyan ünnepet magyar hazánknak kevés városa ért meg, mint Kassa, de meg is érdemli, hogy a jövendőben is része legyen benne. Legyen zarándok helyévé a magyarságnak mindenkor, ez a város, hogy ne puszta kirándulás legyen a megtekintése, de annak a tudata, hogy a kuruc korszak nagy hőse pihen ott. A felszabdulás után. Rozsnyóról, ahova *Kovács* Juliska mostani peredúlói tanítónő vezetésével zászlót vittünk a megalakult a leányeserkészcsapatnak meglátogattuk Krasznahorka büszke várát is. Milyen jól esett nekünk, akik az 1914. előtti Magyarországban jártunk-keltünk, akár mint suplikánsok, akár legátusok vagy mendikánsok és mint polgárok a közterhek viselésében, megint ott járni, ahova nem mehetünk. A rozsnyói ünnep után, akkor leplezték le Pappvári Elemérné emléktábláját, elmentem Kassára, első utam a Dómba vezetett, lementem a sírboltba és megláttam a debreceni egykori diákok koszorúját. Vajon van-e toll melyik leírhatja az érzés nagyságát.

Kassa mindig jelentős szerepet töltött be a nemzet életében, a szereposztás pedig nem emberektől való, hanem a sorsunkat bölcsen intéző kegyelemtől. Kassa velünk van, de határát más ország határköve szűkíti, sajnos vannak hálátlanok, akik pedig magyar kenyeret ettek és iskoláinkban tanultak. Egyéni érvényesülésük más útra sodorta őket, pedig Kassát jobban ismerték, mint mi, akik nem ott nőttünk és tanultunk.

Kassa ünnepi hetébe szívvel-lélekkel kapcsolódunk be, akiknek okunk van rá azért, mert ennek következménye, de azért is, hogy akik még nem jártak ott ne ismerjenek költséget és fáradságot nézzék meg és szívjanak magukba egy kis kassai levegőt, mely mint injekció (hirtelen nem tudom mi a megfelelő magyar szava) éltesse még a halni készülőt is, azért mert Kassán, Debrecenben, Sopronban s Ujvidéken szükség van arra, hogy olyan magyarok legyünk, akik névtelenül is képesek vagyunk meghalni Magyarországért. *(si.)*

Különféle árai vannak ugyanannak a női harisnyának

Többirányú panasszal fordultak szerkesztőségünkhöz amiatt, mert ugyanannak a gyárnak a harisnyáit, még ha tökéletesen azonos márkájú és minőségű darabról van is szó, árakban egymástól eltérnek. — Főleg azt tették szóvá, hogy *ugyanazt a női harisnyát az egyik kereskedő olcsóbban adja, mint a másik*, holott újabban az *árakat hatóságilag állapították meg.*

A panaszokra vonatkozólag megkérdeztük egyik nagy harisnya-cégnek tulajdonosát és a következő felvilágosítást kaptuk, még pedig nem csak szóban, hanem »doboz feljegyzésekben« és a benne levő harisnyákon a belenyomtatott árakban.

A harisnyákat a gyárak felsőbb hatósági ármegállapítás alapján szabott árakon kötelesek kibocsátani. A kereskedőnek nem csak nem szükséges, de nem is szabad kalkulálnia, mert a női harisnyákat pontosan fillérre annyiért köteles eladni, amennyi minden darab harisnyára rá van nyomtatva. Az árakban azonban tagadhatatlanul vannak lényeges árkülönbségek. Ennek magyarázatát a kiskereskedő nem képes megadni, csak gyakorlatból látja, hogy például az 1943. június 18-án érkezett harisnya ára 9.87 pengő volt és ugyanaz a minőség és márka, ugyanattól a gyártól, de 1943. október 8-án érkezett szállítmányban már 17.— pengőbe kerül. Még nagyobb az árkülönbség a hernyóselyem harisnyáknál. A teljesen azonos gyártmány régebbi szállítmánya 27.44 pengő volt, ugyanaz a harisnya, ha most érkezik meg 38.60 pengőbe kerül, tehát már 11.26 pengővel drágább.

A munkabérek augusztus óta nem emelkedtek, úgyhogy nincs más magyarázat a nagy árkülönbözetre, mint az, hogy a külföldről későbben érkezett szál ára magasabb lehet és ezért kell az újabb készítmények árát is folyton emelni.

Mindenestre az bizonyos, hogy a debreceni kereskedők nem élnek vissza a helyzettel és becsületesen annyiért adják a harisnyákat, amilyen ár rá van nyomtatva.

A városi tisztviselők mellékilletményeinek felemelése

A kormány által engedélyezett illetményrendezés során a mellék illetményeket is emelték. Ugyanezt már július elsejével a város is megcsinálta a pótilletményekre vonatkozólag és a tisztviselők azóta is kapják a felemelt illetményeket. Ezt a tényt most a közgyűlés utólag tudomásul vette. **A városi pótlékot 20 százalékkal emelték volt fel.**

A külön munka és utiátalányok is július elsején 20 százalékkal emelhetők voltak s ehhez a miniszter előzetes hozzájárulást is adott, úgyhogy jóváhagyás végett fel sem kell terjeszteni. Ezek a fizetésemelések a városnál már július elsején minden vonalon megtörténtek.

A folyó év második felére a számvevőségi tisztviselőket jutalomban részesítik, mivel ők elveszitették a városi pótlékot, amikor államosították a számvevőséget.

A polgármester javaslatára a tisztviselők képviseleti átalányát 20 százalékkal emelték — kivéve a polgármesterét.

Az 1943. évi költségvetés jóváhagyása

Nyolc pengőről 12 pengőre emelték a bikabért

A városi közgyűlésen dr **Baczoni Sándor** tanácsnok bejelentette, hogy a belügyminiszter jóváhagyta az 1943. évi költségvetést, melyben **a bikabéreket az eredetileg megállapított 8 pengővel szemben 12 pengőben állapította meg. A kivetés is így történt.**

Most hagyta jóvá a belügyminiszter az 1938. évi zárószámadást, egyes tételekkel kapcsolatban felvilágosításokat kért.

Katolikus szerzetes előadása egy református teaesten

Derecskéről jelentik: A derecskei református egyház női bibliaköre már hosszú esztendők óta nagyon áldott munkát végez azzal, hogy minden hónapban egyszer összegyűjti Derecske vezetőréteget egy teaest keretében.

A minapi teaesten az ünnepi szónok Arany János Pascal nagyváradi premontrei kanonok volt, aki a »Krisztus által értelmezett szegénység« címen tartott nagyon mély nyomokat hagyó előadást. Ebben az előadásban azonban mégsem az előadás gyönyörű gondolatai ragadtak meg, hanem az a tény, hogy a ref. aszonyok bibliakörén egy római katolikus szerzetes jelent meg s szolgált egy olyan estén, amelynek a tiszta jövedelme a református lelkészek özvegyeinek a szükségeit van hivatva enyhíteni.

Derecske község közönsége felekezti különbség nélkül nagy tömegben jelent meg az estén. Lehet, hogy sokakat a kíváncsiság is vitt el. Megható az az őszinte és mély barátság, amely a bibliakört vezető lelkészét, dr Tomay Dezsőt és a premontrei kanonokot egymáshoz fűzi. Ha pedig valaki megkérdezte volna, hogyan lehetséges az, annak is megfelelt Arany Pascál előadásának az a része, amelyben ezt a kijelentést tette: »akik szeretetben találkoznak, azok megértik egymást!«

Bérkocsik, taxik, fuvarosok állomáshelypénze

Ifj. **Dömsödy Imre** főjegyző terjesztette elő a lófogatú és géperőmű bérkocsiipart folytató iparosok, valamint a fuvarosok és talyigások állomáshelypénzéről alkotott szabályrendelet módosítását. A díjtételeket a következőképpen állapították meg: **lófogatú kocsik után évi 80, kis autótaxik után 200, nagy kocsik után 240, fuvarosok kocsijáért 60, talyigás kocsiért évi 30 pengő közterület állomáshelyhasználati díjat kell fizetni.**

Kisebb városi közmunkák vállalatba adása

Hasznosítják az üres telkeket

Debrecen város törvényhatósági kisgyűlése tegnap délelőtt tartott ülésén néhány munkát vállalatba adott.

A városi hivatalok papír és írószerellátására **egyetlen ajánlatot sem adtak be**, ezért a kisgyűlés felhatalmazta a polgármestert, hogy szabadkézből gondoskodjék a szükséglet beszerzéséről.

Ugyanez volt a helyzet a város állatainak vasbantartását illetőleg. Vállalatbaadás mellőzésével, alkalomszerűen biztosítják az állatok vasalását.

Hasznosítják a város belterületén fekvő összes kisebb üres telkeit. **Vitamin-, zöldség és olajmagvak termesztésére kiadják leventéknek, cserkészeknek, intézményeknek, magánosoknak.**

A városi kertészet nyulasi telepén irodaépületet létesítenek. A munkát **Szilágyi József** kőművesmesternek adták ki 7746 pengős költséggel.

A Kövesdy-alapítvány birtokán tetőszerkezetet javíttatnak ki, ifj. **Kiss István** végzi a kőművesmunkát 10.000 P, **Rácz Lajos** az ácsmunkát 22.100 pengőért.

A köztisztasági vállalat részére öt egyszobás, konyhás lakás épül a kocsisok részére. **Egyetlen ajánlat sem érkezett be a munkára,** melyre 45.000 pengőt irányoztak elő, de 100.000 pengőbe kerülne a létesítése. Az anyag megvan, ezt tehát most kifizetik és a munkát majd tavasszal házikezelésben vagy szabadkézből elvégzik.

Hasonló az eset a gazdasági iskolában építendő gépszín, szerszámos és szénkamara építésével. A munka 19.000 pengőbe kerülne s mivel ajánlatot nem adtak be, vagy házikezelésben végeztetik el, vagy szabadkézből kiadják.

Ugyanez történt a tűzoltószertár építése körül. Több mint 100 százalékkal nagyobb lenne a túllépés, ezért ezt is szabadkézből kiadják, vagy házikezelésben végzik el.

Laktanyajavítási munkákra hirdetett pályázati felhívás eredménytelen maradt, szabadkézből ifj. **Kiss Istvánnak** adták 39.200 pengő összeggel. Ő csinálja az összes kéményfejátépítéseket is 11.000 pengős költséggel, a tetőfedéseket **Dalmadi** 24.000 P, a bádogosmunkákat és mázolásokat **Ruff Mihály** 47.000 P, összesen 125.796 pengős költséggel.

Vállalatba adták a méntelepi istálló munkáit. **Mezey Béla** kőművesmester 19.500, **Gellén Imre** ácsmester 26.950, **Veszely Antal** bádogosmester 2730 pengővel legolcsóbb ajánlattevők kapták a munkát.

A Nagytemplom előtti tér átrendezéséhez szükséges 60.000 követ megrendelik a vágányok áthelyezéséhez 130.000 pengőért.

Szász Lajos közellátási miniszter kemény beszéde a fényűzés, halmozás és pocsékolás ellen

Szász Lajos közellátási miniszter Budapesten a Kálvin Szövetség előadássorozatában rendkívül figyelemreméltó beszédet mondott, melyben ostorozta a mai élet kirívó jelenségeit.

— Minden háborúnak vannak vámszedői — mondotta —, minden háborúban vannak, akiket megtévesztt, megszédít a pénz, a gazdagság utáni vágy és **akik e vágytól ösztönözve, mások könnyének, mások vérének hullása árán akarnak anyagiakat nyerni. Az emberek ma nem takarékoskodnak sem idővel, sem pénzzel.** Pedig ma mindenkinek kétszer annyit kellene dolgoznia. Dolgozni kell, hogy a harc ne legyen meddő, hiábavaló.

— **Ma pedig mindenki szalad, rohan a pénz után** és sokszor olyanokba fekteti, amire semmi szüksége nincs. Olyan áron vásárol, amely nem áll arányban a vásárolt áru vagy ingatlan értékével és így már a vétel pillanatában sem biztosítja a befektetett pénz értékállandóságát. **Ész nélkül vásárolnak, tekintet nélkül arra, hogy milyen értéket kapnak és nem gondolnak arra, hogy a háború után normális gazdasági viszonyok következnek be és akkor mit fog érni, amit vásároltak?** Nem akarnak tudtára ébredni annak, hogy a pénznek fontos hivatása lesz a háború után, az átmenetgazdaság viszonyai között **a pénz értékét fenn kell tartani. Fényűzés, halmozás, pocsékolás anyagban az egész vonalon és emellett állandó és hangos panasz.** Panasz részben a jogosultak részéről, akiknek tényleg nincs módjukban, hogy megszerezzék az anyagot, amire szükségük volna, hiszen ezek nem tudtak készleteket gyűjteni. A másik oldalról is panaszkodnak, ez azonban teljesen indokolatlan. **Ha valakinek csak négy ruhája van, ne panaszkodjék, hogy nem tud ötödiket csináltatni,** vagy műszálas anyagot tudnak csak venni. **Amíg azt lehet látni, hogy az egyik oldalon alig lehet ellátni az embereket, addig a másik oldalon tobzódik a fényűzés és még hirdetik is, hogy milyen kivételes anyagból milyen szép ruhát csináltattak. Vannak, akik odaadják a nevüket, odaadják pénzüket reklámcélokra a cégeknek, hogy hirdessék: ennek vagy annak az előkelő hölgynek milyen szép ruhát, milyen anyagból készítettek...**

— **Csodálkozom** — folytatta Szász miniszter —, **hogy éppen hölgyek, akik mégis csak finomabb lelkűek, mint a férfiak, nem érzik ennek ferdeségét,** nem érzik, hogy nem szabad soha, különösen a mai viszonyok között magukat ilyen célokra odaadni. Meg kell nézni, hogy **ma, amikor az ország a legnagyobb ruházkodási nehézségekkel küzd, amikor a legnagyobb az ínség ezen a téren, egyes hirdetések, ahol különösképpen a női ruhaneműeket hirdetik, nemcsak a női, de** — hangsúlyozom — **sokszor a férfi szemérmet is sértő rajzok kíséretében jelennek meg.** Hogy ez ellen a magyar társadalomnak nincs szava, nagyrésze van a zugkereskedelem végtelen elfajulásának is.

— **Ne higyjék** — hangsúlyozta Szász miniszter —, **hogy a zugkereskedelem abban áll, hogy valaki beteg gyermekének zugforgalomban vesz egy félliter tejet. A zugforgalmat azok okozzák, akik szükségletüket meghaladó mértékben, saját használatukra jelenleg nem is szükséges árukat halmoznak, vásárolnak mértéktelenül.** Nincs egyetlen szavam sem a zugforgalomban résztvevő termelők vagy kereskedők mentségére, de **van vádló szavam a zugforgalom vásárlói ellen.** Ez a zugforgalom kereskedelemellenes hangulatot is kivált. De ha jól megnézzük a kérdést, **nemcsak a kereskedelemben, hanem a termelésben és a fogyasztás oldalán is egyaránt érvényesülnek ezek a sajnálatos jelenségek. Ma mindenki a kereskedelemből akar megélni és így fajul el a kereskedelem láncolássá azoknál, akik most nagyon rávetették magukat a kereskedelemre éppen a zugforgalom miatt.**

Beszéde végén a szigorú büntetésekről szólott Szász Lajos miniszter, majd a mai súlyos időkben olyannyira fontos erős hitre és kitartásra hívta fel hallgatóságát.

— **Megdrágult a házassági anyakönyvi kivonatok díja.** A városi közgyűlés ezek díját három pengőre emelte.

HIREK

Dolgoztass, hogy dolgozhass!

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata, november 6-án reggel 8 órától, november 13-án reggel 8 óráig: Arany Angyal, Piac u. 50, telefon: 34-06 — Reménység, Csapó u. 22, telefon: 14.21 szám — Szentháromság, Homokkert, Szabó Kálmán u. 14, tel. 17-09. Sas, Hatvan u. 66, tel.: 39-19.

Márton napja a Svetits intézetben

Tegnap ünnepelte a Svetits-intézet ifjúsága igazgatójának, **Mellau Márton** tanügyi főtanácsosnak nevenapját. Reggel a Szentanna templomban szentmisén vettek részt, melyet **Pálmai József** hittanár mutatott be az igazgatóért.

A tanév rövidsége miatt a tanítás nem szünetelt. Ezért csak a 12 órai szünetben gyült össze az ifjúság és a tanári kar az intézet dísztermében, ahol bensőséges, családias keretek között köszöntötték az iskola nagy családjának fejét, **Mellau Márton** igazgatót.

A tanítónőképző énekkara köszöntő éneke után a gyakorló elemi nevében **Dolányi Eleonóra Nagy Bandi s Jenei Enikő** mondták el szívből jött jókívánságaikat. Az elemisták nevében **Fodor Csaba, Vaskovits Mihály, Kontsek Ildikó, Mikó Judit, Fábián Józsika, Sztankura Valéria** és **Mátai Éva** köszöntötték az igazgatót és több virágcsokrot nyujtottak át. A középiparisták közül **Papp Magdolna** IV. éves, **Zádor Ilona s Banka Mária** tolmácsolta a tagozat háláját. A képző nevében pedig **Turcsányi Gabriella** V. éves adott kifejezést a tanítványi hálának, szeretetnek és ragaszkodásnak.

Mellau Márton igazgató meghatódott lélekkel köszönte meg a sok jókívánságot, virágot, szeretetet és további kitartó munkára buzdította a tanulóseregt. Végül a tanítóképző énekével ért véget a bensőséges ünneplés.

A nap folyamán még sokan keresték fel Mellau Márton igazgatót barátai és tisztelői közül, hogy jókívánságaikat kifejezzék.

— **A Mester-utcai egyházrész** kisleányköre ma délután tartja alakuló gyülését a Garay-utca 17. szám alatti leánykori otthonban. Három órára szeretettel hívjuk leánytestvéreinket, különösképpen azokat, akik tavaly konfirmáltak. A leánykörnek gazdag ifjúsági könyvtár, társasjátékok, harmonium állanak rendelkezésre. Tagjait semmiféle formában nem szelünk. Minden érdeklődő, hitbuzgó leányt szeretettel hívunk. Vezetőség.

— **A Szeretetszövetség bibliaköre** ma délután 5 órakor lesz a Teleki-utca 71. szám alatti árvaházban. Az érdeklődő testvéreket szeretettel hívja és várja a vezetőség.

— **P. Kerkay Jenő S. J., a KALOT országos vezetője** az egyetemi hallgatók Szent László Köre rendezésében november 13-án, szombaton délután hétórai kezdettel előadást tart a piarista gimnázium dísztermében „Magyar értelmiség, magyar nép" címen. Belépődíj nincs.

— **Köszönőlevelek a városhoz.** A városi közgyülésen dr Bonyhai Lajos fogalmazó terjesztette be a polgármesteri jelentést, melyben bemutatta Herczeg Ferenc köszönőlevelét az üdvözlésért. A Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap a város tizezerpengős adományáért mondott köszönetet.

— **A görögkatolikus egyháznak** elengedte a városi közgyülés a templom telke után kivetett 5235 pengő burkolási költséget.

— **Lisztet lopott** Lakatos Veronika Hajdúhadházon Szilágyi Miklósnétól. A tolvaj leányt a debreceni törvényszék, beismerő vallomása után elitélte 3 hónapi fogházra. Az ítélet jogerős.

A debreceni tolvaj cigányok órával a kezükben figyelték, hogy mikor lehet betörést elkövetni

Hírt adtunk már arról, hogy a debreceni rendőrség elfogott egy tolvajbandát, melynek tagjai sorozatos bűncselekményeket követtek el Debrecenben. A tolvajok a nyomozás befejezése után átkerültek az ügyészségre, ahol dr Sámy László ügyész hallgatta ki őket.

A három bűnös: Varga György Lakatos Ádám Lakatos Ágnes beismerő vallomást tettek, csak azt tagadták hogy *az elsötétítés ideje alatt követték volna el a bűncselekményeket. Hangoztatták, hogy az időre nagyon vigyáztak és órával a kezükben figyelték, hogy mikor indulhatnak el a lopás és betörés elkövetésére.*

A banda negyedik tagja Varga János, aki megszökött a rendőrségi fogdából és Szatmár városába ment, valószínűleg rögtönbíráskodás elé került, mert ott betörést követett el az elsötétítés ideje alatt.

— **Egyre nő az érdeklődés a német képkiállítás iránt.** A Német Tudományos Intézet kiállítása egyre nagyobb közönséget vonz a Déri-múzeumba, ahol a képek naponta 10—1-ig és 4—7-ig tekinthetők meg. Különösen növeli az érdeklődést a kiállítás tanulságos elrendezése. A látogató a német festészet legutóbbi évszázadának fejlődéséről a megtekintés után teljes képet kap. Középiskolai tanulók tanáraik vezetésével csoportosan keresik fel a kiállítást, mely még három napig tekinthető meg. Belépődíj a kiállításon nincs.

— **Kiss Antal halála.** A debrecenvidéki református lelkészi karnak egy érdemes öreg tagja hunyt el a napokban. Kiss Antal halt meg, aki több mint félszázadig szolgálta egyházát Berettyószentmártonban, a nyugalom éveit pedig Berettyóújfaluban töltötte köztiszteletétől környezve. Kiss Antal a debreceni Kollégiumnak volt hűséges diákja, ott tett érettségit 63 évvel ezelőtt és onnan indult el lelkészi pályájára, amelyen szerzett érdemeiért Signum Laudist is kapott.

— **Fried Leó szociális és népjóléti alapítványt tett,** melynek 25.000 pengő készpénzvagyona is van. A város elvállalta az intézőszervi megbízatást, az errevonatkozó előterjesztést a városi közgyülés elfogadta.

— **Veress Vince** volt köztisztasági vállalati pénztárnok teljes szolgálati idővel, melyet becsületes és értékes munkában töltött el, nyugállományba került. Az errevonatkozó előterjesztéshez a városi közgyülés hozzájárult.

— **Norvégiában sok a házasságkötések száma** és az anyakönyvvezetők alig bírják a munkát. Helyetteseket akartak alkalmazni, de az igazságügyminiszter nem engedélyezte.

— **A délolaszországi fronton, Volturnónál egy amerikai csapat legelőnyájnak álcázta magát** és úgy akarta megközelíteni a német elővédet. A támaszpont riasztó őre azonban észrevette a csalt, idejében alarmirozta csapatát. Az amerikaiakat visszaverték.

— **Megemlékezés a közgyülésen id. Kertész István haláláról.** A tegnapi városi közgyülésen a főispán megemlékezett id. Kertész István földbirtokos, virilis törvényhatósági bizottsági tag haláláról. Köztiszteletben állott, szerény, nagy gyakorlati tudással bíró tagja volt a közgyülésnek, mindenkor élénken érdeklődött a közélet iránt s a közért való munkában készséggel fáradozott. Emlékét jegyzőkönyvben örökítették meg és helyére dr Hutiray József ny. kórházi főorvost hívták be a törvényhatósági bizottságba.

— **206.5 mázsa árpagyöngyöt foglaltak le** a közellátási hivatal detektívjei Hirkus János budapesti lakosnál, aki az árpagyöngy kilójáért 3 pengő 60 fillért kért. Az ügyben szereplőket előállították az ügyészségre.

— **Boris nagyherceg,** II. Miklós cár unokaöccse Párisban meghalt.

— **Harminchatpengős kilónkénti áron** adott el zsírt Pauer Mihály budapesti csarnoki árus. A közellátási hivatal detektívjei háromszáz kiló sertészsírt lefoglaltak. Pauert árdrágító visszaélés címén feljelentették.

— **Bulgáriában kivégeztek egy postatisztviselőt.** A szófiai törvényszék halálra ítélte Deleso Spassov kommunista postai tisztviselőt, aki néhány hónappal ezelőtt az illegális kommunista szervezet megbízásából 12 millió lévát sikkasztott a szófiai postahivatalban. Az ítéletet szerdán hajtották végre. Spassov bűntársait súlyos börtönbüntetésre ítélték.

— **Megkezdődött a tanítás Szófia valamennyi elemi és középfokú iskolájában,** amelyek eddig szünetet tartottak.

— **Hivatalában hirtelen meghalt Pest vármegye tisztifőorvosa.** Demtsa Pál, Pest vármegye tisztifőorvosa tegnap reggel hivatali helyiségében váratlanul elhunyt szívszélhüdés következtében 60 esztendős korában. A köztiszteletben álló főorvos elhunyta a legnagyobb részvétet váltotta ki megyeszerte.

— **A debreceni vonaton ellopták** Fülöp József budapesti lakosnak a bőröndjét, melyben 500 pengő értékű ruhaneműt volt. A lopást Hajdúszovát közelében követték el. A tettest keresi a rendőrség.

— **Alkalmi tolvaj** hatolt be özvegy Bagaméri Károlyné Miklós utca 10 szám alatt lévő lakására és ellopott több ruhát.

— **A harctéren küzdő honvédek részére** 1819 pengő értékben bort és más ajándékot küld a város. Az errevonatkozó előterjesztést a közgyülés elfogadta.

— **Kétmillióra becsülik idáig a bengáliai éhínség áldozatainak számát.** Az öngyilkosságok száma is riasztó mértékben emelkedik. Többszáz kerületben kolera pusztít, a járványnak nem tudnak gátat vetni.

— **Adomány a Vöröskeresztnek.** Vásárhelyi Béla 100 pengőt küldött a Vöröskereszt javára. Az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

— **A leventeegyesület ifjúvezetői körének parancsnoka közli,** hogy az összejövetel 13-án, szombaton este ½8 órakor lesz Arany János-utca 26. szám alatt.

— **A máramaros-ugocsai református egyházmegye esperesi széke Isaák Imre halálával megüresedett.** Az esperesi tisztségre nov. 30-ig kell leadni a szavazatokat az egyházközségek presbitériumainak. Értesülésünk szerint két jelöltje van az az esperesi székre az arra jogosultaknak. Papp József máramarosszigeti lelkipásztor egyházmegyei tanácsbíró, aki román megszállás alatt nagy buzgósággal szolgálta az anyaszentegyház és a magyarság ügyét. Lajos Sándor fancsikai (Ugocsa m.) lelkipásztor az egyházmegye eddigi lelkészi főjegyzője. Az egyházmegye cseh és román megszállás alatt ketté volt szakítva. A felszabadulásban egyesült a régi egyházmegye, melynek egykori gondnoka György Endre miniszter volt. Nagy jelentősége van tehát annak, hogy Kárpátalja e két megyéjében ki vezeti a reformátusok lelki és anyagi ügyeit. Pápp József és Lajos Sándor Debrecenben végezték a theologiai tanulmányaikat. Papp Józsefet Nagy István diakonisza ügyv. igazgató lelkészhez fűzik rokoni kötelékek, míg Lajos Sándort dr Boér Károlynéhoz, tehát ismerősök Debrecenben is.

Üzenetek a frontról

Sziklay János zászlós a P 939 tábori postaszámról kéri hozzátartozóit, ne aggódjanak érte. Jól van, egészséges. Sokszor gondol haza, szerető csókjait és üdvözletét küldi.

Vitéz Nagy János a P 956 tábori postaszámról küldi szerető csókjait és üdvözleteit hozzátartozóinak, barátainak és ismerőseinek. Egészsége kifogástalan, semmi baja nincs. Sok levelet vár.

Csukás Péter szakaszvezető a P 939 tábori postaszámról sok csókot és üdvözletet küld Debrecenben lakó hozzátartozóinak. Kéri őket, legyenek nyugodtak. Jól érzi magát, egészséges. Sok postát vár.

Eigner István bajtárs az L. 128 tábori postaszámról megnyugtatja szüleit és menyasszonyát: Máriát. Jól van, hála Istennek semmi baja sincs. Csomagot kér. Kéri szeretteit, ne aggódjanak, ha egyelőre nem kapnak tőle levelet.

Útépítési ügyek

Dr. *Balla* Bertalan főjegyző terjesztette be az *útügyi költségvetést, mely 834.000 pengős kerettel dolgozik.* Útépítéseket fognak végezni *a szoboszlói—újvárosi, Kishegyesi, Diószegi, Pallagi, Füzesabonyi uton, hidat építenek a Kishegyesi úton, átépítik a püspökladány—újvárosi út két szakaszát* és több más útfenntartási munkát végeznek.

Több nagy munkáról elszámolást terjesztett be *Kalenda* Lóránt műszaki tanácsnok. Az 1940-ben 600.000 pengős előirányzattal végzett utcaburkolásokat 37.500 pengős megtakarítással fejezték be. Az 1941-ben végzett munkák már 22.100 pengővel többe kerültek.

— **Összeesett a Bocskai téren** a DMKE épülete előtt Kacsovai Endréné Csillag utca 42 szám alatti lakos. A mentők a belgyógyászati klinikára szállították.

— **Meghalt Fekete Sándor dr.** máramarossziget törvényszéki bíró, aki húzamosabb ideig volt a debreceni törvényszéknél titkár. Fekete Sándornak az orrán keletkezett nemrég egy pattanás, valahogyan fertőzést kapott és a debreceni klinikán, ahol megoperálták, meghalt vérmérgezésben. Fekete Sándor dr. hajdúsági születésű és igen sokan ismerték a megyében és Debrecenben. Halála nagy részvétet keltett.

— **A csikó homlokon rugta** Hajász Imre kismacsi lakost az istállóban, a jószág etetése közben. Homlokán hatcentiméteres repesztett sebet és agyrázkódást szenvedett. A mentők részesitették első segélyben, majd a klinikára szállitották.

— **Agyonverte kocsmai borozgató társnőjét.** Tóth János 63 éves miskolci molnársegéd az egyik kocsmában együtt borozgatott Pecséri Béláné szamosujlaki asszonnyal. A molnársegéd ismeretlen okok miatt összeszólalkozott az asszonnyal és egy baltával agyonverte. Letartóztatták.

— **Finnországban rögzítették az árakat.** A finn kormány bizonytalan időre valamennyi árúcikk árát rögzítette. Az árrögzítések mindaddig érvényben maradnak, míg a fizetések és munkabérek az 1943 szeptemberi átlagukhoz képest 5 százalékon felüli emelkedést el nem érnek.

— **A statusquo-ante izraelita anyahitközség templomaiban** az istentisztelet rendje nvoember 12—19-ig: Pénteken este mindkét templomban 4.15, szombaton reggel 7, délelőtt a Kápolnási utcában ifjúsági 9.30, délután a Kápolnási utcában ifjúsági 9.30, délután a Kápolnási utcában ifjúsági 3, mindkét templomban 4, este 5. Köznap reggel mindkét templomban 6.30, este 4.30 órakor — F. hó 19-től, péntek esténként Szentírás magyarázat a Kápolnási utcában, Rabbiság.

— **Istentiszteletek ideje az orth. izr. templomban.** Pénteken délután 4 órakor, szombaton délelőtt 8 órakor délután 3 órakor. Szombat kezdete 3.48 órakor, kimenete 5.58 órakor.

Piros az ég alja

Piros az ég alja,
Nagy a szél járása,
De cudar idő jár
A szegény juhászra.
Rendjén van a nyája
Abban nincs hiánya,
Valami a szivét
Mégis hej, de bántja.

Piros az ég alja,
Nagy a szél járása,
Vigan él a csikós
Az idő nem bántja.
A szive sem bánja,
Karjában a juhász
Gyönyörű babája.

Polgár Gyula

A közönség szava

A mozijegyüzéreket meg kell tékezni

Tisztelt Szerkesztőség!

Felhívom az illetékesek figyelmét azokra a lehetetlen állapotokra, ami a mozgó szinházak, de különösen a Vig-mozgó környékén történik.

Ha valami új vagy jobb darabot adnak, a pénztár környeket ellepik a jegyüzérek. Kisebb-nagyobb fiúk, lányok, férfiak, asszonyok, sokszor egy család tagjai kiváltva egész csapat jegyet, jó üzlet reményében. Ha az ember a pénztárhoz jut, már jegy nincs. Én mint köztisztviselő felesége, csak szerény szórakozást engedhetek meg magamnak, délelőtt a napi munka és az élelmiszer beszerzés elfoglal s ha időt szakíthatok magamnak egy kis szórakozásra végtelen bosszant, hogy jegyhez a pénztárnál nem lehet jutni. Ellenben a jegyüzéreknél borsos felárral mindig kapható jegy. Igy aztán könnyű keresetre tévén szert, semmi komolyabb munkával nem foglalkoznak. Ez különösen ünnep- és vasárnap szembetünő, ezzel is mi, a köztisztviselő osztály vagyunk sujtva, akik majdnem egyetlen olcsó szórakozástól is meg vagyunk fosztva. Kérem az illetékeseket a mozik környékét takaritsák meg ezektől a más zsebén élősködő parazitáktól, akik ilyen könnyű keresettel igyekeznek, a kevés pénzű olcsó szórakozásra számító közönség zsebét kifosztani. Hadd jusson az az olcsó jegy egyenesen a közönség kezébe.

Tisztelettel:

Előfizető neje.

Mégegyszer a hortobágyi rádió közvetítésről

K. A. jelzésü megjegyzésre, — amelyet lehet, hogy jóindulatú bírálat sugallt, válaszolnunk kell:

1. a cikkíró bizonyára hallott már arról, hogy a nép ajkán egy-egy népdalnak számos változata születhetik, vagy irodalmi szövegek változtatott formában élnek, mint ahogy a „Hortobágyi csaplárosné galambom" — illetőleg „Hortobágyi kocsmárosné angyalom" esetében is történt.

2. „Hortobágyi pusztán fuj a szél" c. dalbetét csak hangulati elemként szerepelt ott s félreértés történhetett a hallgató részéről. Az viszont bizonyos, hogy jószándékú vállalkozás volt a hortobágyi rádióközvetítés és semmiesetre sem ártott a Petőfi-kultusznak.

L. I.

Nincs lámpaüveg

Sok lakás van Debrecenben, különösen a külsőségeken, ahol nincs bevezetve a villany és petroleummal világítanak. Petróleum kiutalásról gondoskodás történik, de mostanában nagy baj, hogy nem lehet kapni lámpaüveget. Ennek hiányában pedig nem lehet világítani. Óvhatatlan, hogy el ne törjön a meglevő üveg és újat beszerezni képtelenség.

Három iskolás gyermekem van akik lámpavilág mellett kénytelenek tanulni, de nem tudunk világítani, hiába van petróleum, — nincs lámpaüveg. Próbáltunk gyertyával világítani, de szegény család nem bir naponta hatvan—nyolcvan fillért kiadni gyertyára. Kérjük az illetékesek intézkedését, hogy hozzá lehessen jutni lámpaüveghez.

Egy sokgyermekes családanya.

900 négyszögöl szőlőt adományozott 15 évvel ezelőtt játszott nótáért Rácz Jancsinak egy földbirtokos

A síró-rívó magyar nóta, a hegedű hurjairól kiömlő léleksimogató melódiák nyomán sok gavalléros gesztus született már meg. Valamikor az úri muris régi jó világban, a romantika aranysugaraiban ringatózó boldog békeévekben gyakori volt az a jelenet, hogy a cigányzenétől mámoros vendég gyönyörűségében százasokat ragasztott a boszorkányos ujju primás homlokára. — Azok a percek, melyeken a nótaszárnyán szállhatott lelke, akár tízszer annyit is megértek volna.

Ez a boldog, béke néven ismert régi szép világ aztán elmerült az idők vérhabos árjában. Elsodorta magával nagyrészt még az első világháború forgószele, mely annyi érdekes, kedves, romantikus szokást temetett el. Néha még ezután is előfordultak érdekes, gavalléros gesztusokat kiváltó mulatozások, kivilágos kiviradtig tartó összejövetelek, melyeken nótaszárnyon repültek az órák. A mámorosfényü éjszakákat azonban mindinkább felváltották az éjszakába hajló munkás nappalok... **cicomátlanabbá, egyszerűbbé, ridegebbé vált az élet, a mindnyájunk felett dübörgő problémák elnyomták a finom muzsikaszót az első trianoni esztendőkben...**

Később pedig jött a jazz, ez a torró ritmusu, kaotikus, kétségbeesett lelkek őrjöngő vonaglását visszaadó zene, mely olyan élethüen kifejezte ezeknek az éveknek zürzavarát. Harminc éve született meg az a muzsika, de hozzánk csak a háború után tört be. Akkor azonban hosszú ideig úgy látszott, hogy kiszorítja a kedves, meghitt emlékeket fakasztó, a magyar ember szívéhez annyira hozzánőtt cigánymuzsikát. Csak az utóbbi években vált ismét nyilvánvalóvá, hogy ezt a zenét, mely századokon át kisérte a magyar embert bánatában, s örömében, nem lehet olyan könnyen elfelejteni.

A napokban pedig hallottunk egy kedves, érdekes históriát, — **mely véglegesen kétségtelenné teszi, hogy az igazi szép cigánymuzsika felejthetetlen, az visszamuzskál azoknak az estéknek emlékével még évtizedek távolából is...**

Rácz Jancsihoz, a Pál-söröző kitünő, szivetsimogató muzsikájú primásához lépett oda a napokban egy joviális külsejü, jól megtermett úriember. Megfogta fél kezével a Jancsi vállát, aztán csak ennyit kérdezett :

— Hát megismersz-e még Jancsi ?

Rácz Jancsi arcára szétterült egy meleg mosoly. Emlékezete lépcsőjén pillanatok alatt elébe jött az a hangulatos éjszaka, mikor vonósakadásig húzta :

Egész életemben pogány voltam, a templomba vasárnap se jártam. Szegény öreg édesanyám... sokszor mondta nékem, még sem hittem, hogy van Isten odafent a kék csillagos égben...

15 esztendő távolából visszakisértett annak az éjszakának hangulata. **Rácz Jancsi vonója már lágyan, simogatva surrant a húrok felé és felcsendült puhán, szordinóval, fájdalmas édességgel a régi nóta, jelezve, hogy „igenis, emlékezem... hát lehet azt olyan könnyen elfelejteni ?"**

A vendég bólintott. Halántéka megderesedett ez alatt az elsuhant 15 év alatt de szemében kigyulladt a régi tűz, a nóta ismerős hangjára. **Leült csendesen az asztal mellé, ahogy a másfél évtizeddel megkomolyodott emberhez és napjaink emberéhez illik.** Hallgatta gyönyörködve, kitárt lélekkapukkal a zsongó, finom hangokat, csak úgy halkan, magában dudolva, ahogy Rácz Jancsi húrján zokogott a dal...

Aztán mikor elérkezett a záróra, azt kérdezte :

— Te Jancsi, holnap délelőtt hol leszel ?

Megbeszélték, hol találkoznak másnap. A diszkréten deresedő hajú földbirtokos pontos volt, mint az óraütés. Melegen kezet szorított Rácz Jancsival, aztán kedélyesen csak annyit mondott:

— Most pedig megyünk Jancsi az ügyvédemhez, Rád íratom 900 négyszögöles martinkai szőlőmet azért a nótáért, amit 15 évvel ezelőtt olyan csodálatosan szépen húztál el nekem és amivel tegnap este egy percre visszahoztad az én örökre eltünt fiatalságomat...

Rácz Jancsi szabadkozott, tiltakozott, magyarázta, hogy ami volt az elmult, de a földbirtokos nem engedte szóhoz. **Karonfogta, elcipelte ügyvédjéhez, ahol nyomban gépbe diktálta és két tanú jelenlétében aláírta az ajándékozási nyilatkozatot.** Aztán csak annyit mondott :

— Egészen megkönnyebbültem, ezzel adósod voltam azért a nótáért.

Eddig volt... A földbirtokos még aznap elutazott és lehet, hogy újabb 15 évig nem kerül elő. **De egyet bebizonyított: nem haltak még ki a régi, híres gavallérok, a cigány vonóján zokogó magyar nóták szerelmesei. És nem vesztek ki azok a nagyszerű cigányprimások sem, kiknek muzsikája évtizedek távolából is visszacsendül a szivbe.**

Igy adtak egy 15 évvel ezelőtt játszott nótáért 900 négyszögöl martinkai szőlőt.

És igy lett Rácz Jancsiból szőlőtulajdonos...

Többmillió vadat lőnek évente a magyar vadászok

A magyar Vidéki Sajtótudósító budapesti jelentése szerint a mai nehéz időkben az élelmiszer beszerzés problémaival kapcsolatosan óriási jelentőségre tett szert a vadaszat a nemzet élelmezése szempontjából. A boldog békeévekben, amikor élelmezési nehézségek nem állanak fenn, a vadaszatot csak mint sportot veszik számitásba, ma azonban jelentősége kiszámithatatlanul megnövekedett, épen mert a legszélesebb rétegek táplalkozásánál jutott olyan szerephez, aminek következtében a vadászatot meg az iránta közömbösek vagy ellenséges magatartást tanusitók is elismerik nagy hasznot hozó sportnak.

Magyarországon évente három-négy millió vadat ejtenek el a magyar vadászok. Ez a hatalmas szám most, hogy az isteni gondviselés segitségével Erdély és a Délvidék részben visszatért az anyaországhoz, jelentősen megnövekedett, mert ezeken a területeken hatalmas vadállomány él. A milliós szám tehát magasra fog emelkedni, ami még örvendetesebben javitja majd az ország élelmezési lehetőségeit.

Különösen nagy jelentősége van a vadászat folytán közélelmezésre került vadak között a kérődző vadaknak. Ezeket épen ugy fel lehet használni, mint a közönséges szarvasmarhákat és a magyar vadászok jóvoltából ezeknek húsa ma már nem csak a kiváltságosok asztalára való csemege, hanem bárki által megszerezhető és fogyasztható népélelmezési cikk. A magyar őz és szarvasmarha húsa ma már megtalálható és elfogadható áron fogyasztható minden rendesebb vendéglőben, sőt olcsóbb menük keretében is. A kérődző vadak húsa mellett azonban bőrük is ugyanúgy felhasználható, mint a szarvasmarháé, igy jelentőségük még nagyobb, mert a finomabb bőripart állandóan kitünő nyersanyaggal látják el vadászaink.

Most összeállították hivatalos helyen Magyarország vadászati számadatait. Rendkivül érdekes és tanulságos ezt a statisztikát áttanulmányozni. Megtudjuk belőle, hogy Magyarországon annyi vad van és hogy úgy látszik, hazánk kimeríthetetlen ilyen vadakban, noha vadászaink ugyancsak kitesznek magukért, hogy minél többet ejthessenek el ezek közül a vadak közül.

Három esztendő vadászvadjában hazánkban összesen 3511 dámvadat, 20.140 szarvast és 21.031 darab őzet ejtettek el. — Ha ezt arányosan elosztjuk az évek között, akkor évi átlagul 1170 dámvadat, közel 7000 szarvast és közel 14.000 őzet kapunk. Ezen kivül terítékre került a három év alatt 250 darab muflon, mely tudvalevően igen ritka vad és kilövése csak a földmivelésügyi miniszter külön engedélyével lehetséges. Ebből az évi átlag 83 darab volna.

Az évente elejtett kérődző vadak száma tehát körülbelül 25 ezer darab. Ennyi vadat tisztára a közfogyasztás céljára fordítanak, ami nagy mértékben segiti megoldani a hatóságok élelmezési gondjait.

Már hatalmasabb számot kapunk ha a nyulak vadászati statisztikáját nézzük a három évre vonatkozóan. De ez természetes is, hiszen köztudomású, hogy a nyúlfélék a legszaporább állatok, közülük pedig leggyorsabban szaporodik a mezei nyúl, mig az üregi nyúl csak ritkábban ellik és ritkaban talalható is. Ennek ellenére azonban mégis sokkal szaporább ez a nyúlfajta is, mint bármelyik szőrmés vadunk.

Nyúlat három év alatt összesen 3,069.619 darabot lőttek a magyar vadászok, üregi nyúlat 959.103 darabot. Az évi átlag nyúlban tehát egymillió mezei nyúl és 313.000 darab üregi nyúl. A közélelmezés kapcsán elsősorban a nyulak jönnek számitásba, mert ezt aránylag olcsó árban árusitott állatot a szegényebb néposztályok is könnyü szerrel megszerezhetik, ezenfelül pedig a vendéglők és éttermek étlapjain ezek szerepelnek a leggyakrabban valamennyi vadunk közül. A haszon annál nagyobb, mert a nyulak prémjét is feldolgozzák.

A többi prémes állat közül vaddisznót évi átlagban 2000 darabot, vadmacskát 700 darabot, rókát 5000 darabot és borzot 1200 darabot lőttek Magyarországon. Ezek közül a közélelmezésnél egyedül csak a vaddisznónak van jelentősége, a többieknél azonban a prémellátás szempontjából fontos feladat minél nagyobb számú vadnak az elejtése.

Általában az tapasztalható, hogy az utóbbi években alaposan emelkedő irányzatot mutat a hazai prémes vadak vadászata, ami azt igéri, hogy néhány éven belül ezen a téren is nagyon komoly hasznot hajtanak a magyar vadászok az ország közgazdasági életének. A hazai prémszükségletet máris nagy mértékben el tudják látni vadászaink, ami a jövőben még inkább meg fog történni.

Nagy számban kerülnek terítékre szárnyas vadjaink is, ami egyedül az élelmiszerellátás szempontjából jelentős. Köztük első helyen vannak a fogiyok, utánuk sorrendben a fácánok következnek és végül megfelelő sorrendben a szárnyasvad. Evi átlagban hazánkban foglyot 650 ezer darabot lőttek vadászaink, fácánt közel 20.000 darabot, vad rucát 20.000 darabot, vadlibát 6000 darabot, erdei szalonkát 14 ezer és sárszalonkát 4200 darabot.

A szárnyasok közül — mint a kérődző vadaknál a muflon — a legritkább vad volt a siketfajd és a nyirfajd, nemkülönben a tuzok is. Ebből évente átlag 340 darabot lőttek, mig a két fajd feléből összesen — három év alatt — csupán 43 darabot lőttek, ami évi 14 darabnak felel meg.

A kimutatásban szerepelnek még egyéb négylábú vadak is, igy farkasok, nyestek, nyércek és egyéb prémállatok, ezek azonban olyan alacsony számmal vesznek részt a három év vadászati eredményében, hogy a többi hatalmas szám mellett nem tartottuk érdemesnek lejegyezni.

Péchy-Horváth Rezső.

Gyászrovat

Bihary Zoltán ny. községi főjegyző 67 éves korában elhunyt. Temetése szombaton ½4 órakor lesz a diszravatalozó teremből. Gyászolják : felesége, gyermekei, vejei és unokái. Gebauer rendezi.

KÖZGAZDASÁG

Mozaikok Erdély közgazdasági életéből

Több cikket irtunk, mely általánosságban igyekeztek képet adni Erdély közgazdasági helyzetéről, fejlettségéről, erejéről. Most egynéhány mozaikot tárunk olvasóink elé az egyes erdélyi intézmények életéből, mert úgy érezzük, érdemes ezek felett is gondolkodni.

A gazdasági önellátás gondolatából kiinduiva alapitották meg 1938-ban az erdélyi magyar főiskolások a *Méhkas Diákszervezetet*. Székhelye Kolozsvár, célja elsősorban az erdélyi főiskolások olcsó és jó élelemmel való ellátása, másodszor napközi otthon nyujtasa az ifjúságnak és harmadszor keretet kiván adni a megszállt területen minden főiskolás megmozdulásnak.

A szükséges tőkét 500 főiskolás fejenként 55 lejes üzletrészből gyüjtötték, természetesen a Szövetség támogatását élvezték. Állandóan 200 diákot élelmezett a Méhkas és körülbelül 2400 ebéd-vacsora árát térítette meg.

Tanulmányaiban is segitette az ifjúságot, szemináriumokat, vitaesteket rendeztek.

A felszabadulás után a *Méhkas, mint könyv-, papir, irószer Diákszövetkezet jelent meg*, célja azonban a régi maradt. Minden feleslegét egészséges diákszociális tevékenység alapjává teszi. Eddig négy irói estet rendezett, tiz jeles irót szólaltatott meg 3000 ember részvételével. A szegény hallgatók részére segélykönyvtárat létesitettek, hogy a drága szakkönyvekhez mindenki hozzájuthasson. A szórnyok megmentésével, soktagú család gyermekének taníttatásával is a közösségért áldoznak. *A Méhkasnak már külön képzőművészeti osztálya is van.* Ennek legérdekesebb tulajdonsága, hogy az alkotások minél jobb értékesitését, a művészek és a közösség közvetlen kapcsolatának megteremtését munkálja, tehát a műalkotásokat a legrövidebb úton juttatja el a lakásokig. A művészeket elfogulatlan bizottság felülbirálja, mert csak értékes műveket adnak a közönségnek, amelynek müérzékét ezzel is fejlesztik.

•

Erdély háziipara egészen sajátságos jellegü. Termékei bejárták ugyan Európát, de tisztán megőrizték népi vonásaikat, értékeiket. Kalotaszeg varrottasai, gyöngyösei, Telekfalva tiszafa-faragásai, Korond cserepei, Jobbágyfalva szalmafonása, kalapjai, táskái, Mezőfele gyékénypapucsai, szatyrai, Csik és Háromszék csergéi, taplótárgyai és szőttesei az ősi népművészetet, a magyar ízlést, leleményességet, kézügyességet hirdetik.

A megszállás itt is megteremtette az erők összefogását.

„Pitvar" néven háziipari szövetkezeti központ alakult, mely nagy mennyiségü magyar népművészeti tárgyat juttat el külföldre.

A kalotaszegi háziipari szövetkezet az ősi kalotaszegi háziipar régi színvonalának visszaállitásán és megőrzésén dolgozik. A kádár háziipari szövetkezet Haralyban, a csikháromszéki háziipari szövetkezet Kászonaltizban, a Gyékényfonó, Termelő és Értékesitő Szövetkezet Mezőfele községben szervezi munkáját és a külföldi exportot. Sok száz családnak adnak kenyeret, kihasználják a családtagok egyébként veszendőbe menő szabadidejét és a Szövetség-be tömörült szervezet élő tagjává teszik őket.

•

A szövetkezet egyik legérdekesebbike Sáromberke marosmenti régi magyar településen található fel. Alig 1100 lélek lakik a községben, mind magyarok. A határuk nagyon kicsi, alig 1500 hold ebből is 500 hold grafit birtok, tehát egy lélekre alig jut egy hold föld. Mégis a nép tiszta, rendes lakásban lakik, becsületes, törekvő és jószándékú. A szövetkezet és összefogás itt is csodát müvelt. A községi élet mintaszerü. Több intézményt hoztak létre, s ezek vezetését kezdettől fogva a földmüves lakosok a maguk kezében tartották. Sok kiváló és komoly értelemről tanubizonyságot tevő faluvezetőt neveltek ki soraikból. Bámulatos az az értelem és szivósság, mellyel „nadrágszij parcella" földjeikből megélhetésüket biztositják.

Bizonyságául annak, hogy mit lehet a magyar emberből kihozni, ideiktatjuk, hogy a fogyasztási szövetkezet fennállása óta saját házat szerzett és a falu magyar iskoláját, egyéb kulturális és jóléti intézményeit támogatta. A szövetkezet élén 33 év óta Berekméri István székely kisgazda áll, aki önszorgalomból odáig fejlesztette tudását, hogy ma már mérlegképes könyvelő és levelező.

A vaselosztó bizottság hirdetménye

Debrecen sz. kir. város vaselosztó bizottsága értesiti az érdekelteket, hogy a folyó évi októberhónapban szeg-, drót-, ivelve kereksin- és patkóigénylési kérelmek elbiráltattak. Felhivja a bizottság az igénylőket, hogy a kiutalt szeg- és drótjegyeket, valamint a kereksin- és lópatkóutalványokat az elsőfokú közigazgatási hatóság (Kossuth-utca 20) III. emelet 94. számú szobájában a délelőtti hivatalos órák alatt átvehetők.

Vaselosztó bizottság.

A város száz százalékkal felemelte a tűzbiztositási értékhatárt

A változott viszonyok következményeként **a város tűzbiztositási értékhatárát 100 százalékkal felemelték.** Ez még mindig nem fedezi az eltolódást a tényleges értékben, de viszont az utóbbi tiz évben igen jó a tüz-statisztikája és remélik, hogy a várost nem éri nagy kár amiatt, mert a tényleges értéket nem biztositja be. **Az emelés a nagyobb kötvényeknél 30.000 és 10 kisebb kötvénynél 1038 pengő díjtöbbletet jelent.** Felhatalmazták azonban a polgármestert arra, hogy ha szükségesnek látja, a biztositási értékeket belátása szerint akár tovább emelje, akár — ha az ideje eljön — csökkentse.

A műszerész-szakosztály ülése

A műszerészek szakosztálya tegnap este **Kovács Lajos** elnökletével ülést tartott. Az elnök bejelentette, hogy a szakosztály részére nyersanyag érkezett. Rövidesen **5 kiló vashúzalt és 7.5 kg. szeget fognak szétosztani a szakosztály tagjai között.**

Az iparügyi miniszter rendelete értelmében szigorúan kell ellenőrizni a bér-rögzitő rendeletek betartását. A rendelet megszegőit súlyosan megbüntetik. Egy másik rendelet értelmében a számla és nyugtabélyegek árát az iparos a vevőre háríthatja. Az iparügyi miniszter rendeletet adott ki a munkáscsábitás megakadályozása tárgyában. Eszerint a munkáscsábitókat hatszáz pengőig terjedhető pénzbüntetéssel sujtják.

Végül az elnök bejelentette, hogy a munkahelyeken a munkaidőt és a minimális béreket feltüntető nyomtatványokat feltünő helyen ki kell függeszteni. Ez után megválasztották az anyagelosztó bizotság tagjait, majd az elnök az ülést bezárta.

Rekordtermés volt Amerikában

Washingtonból jelentik : Az amerikai földmivelésügyi minisztérium becslése szerint az 1943 évi gabonatermelés 3083 millió 652 ezer bushell volt. Ilyen rekordtermésre csak egyszer volt példa Amerikában. (MTI).

Hirdetmény

Értesítem a város érdekelt lakosságát, hogy **a Debreczeni Helyi Vasút Rt. Széchenyi-utcai autobuszjáratai ez év végén lejáró engedélyokiratának meghosszabbítása ügyében folyó évi november hó 16. napján délelőtt 10 órára az elsőfokú közigazgatási hatóság Kossuth-utca 20. III. emelet 95. számú hivatalos helyiségében nyilvános tárgyalást tűztem ki,** amelyen az érdekelt utasközönség képviselői is megjelenhetnek és kívánalmaikat előadhatják. Polgármester.

1628—1943 Vh. ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY. Debrecenben a zsibvásárban, 1943 évi november hó 13 napján délelőtt 9 órakor vagy ki nem szállítás esetén Debrecenben, Andrássy út 24. szám alatt, 1943 évi november hó 16. napján délelőtt 11 órakor 1,397.— pengő becsértékü ingók u. m. rádió, szárítógép, villanymotor tükrök, bútorok, elárvereztetnek. — Debrecen 1943 október 20. **Király Béla** kir. bir. végrehajtó.

SPORT

Jó formában a DVSC, pontszerzési reménnyel indul a csapat Kispestre

A DVSC csapata a Russj ellen lejátszott mérkőzést jó edzésnek tekinti. Az ungvári csapat kitűnő formában van. Különösen közvetlen védelme elén a nagyszerűen játszó Pappal, a fedezetsorban Pocsai, a támadósorban pedig Berecz és Tamas játszottak kitűnően de az egész együttes nagyszerűen játszott. A mérkőzést Ungvár hazatérésének ötödik évfordulója alkalmából rendezett ünnepségek keretében játszották le. A DVSC nem erőltette meg magát, szép iskolajátékot mutatva közelítette meg az ungvári csapat kapuját. Örvendetes, hogy a támadósor tartja jó formáját. Ha a védelem is megismétli a Csepel és Gamma ellen mutatott játékát, könnyen pontot hozhat haza a debreceni csapat a kispesti oroszlánbarlangból.

A debreceni játékosok nagy önbizalommal készülnek a vasárnapi mérkőzésre. A csapat Nagy Mihály, Csokai, B. Nagy — Orosz, Nagy II., Zilahy — Szabó, Tisza, Szilágyi, Mester, Sidlik összeállításban játszik a Kispesttel. A csapat szombaton utazik el Kántor Ferenc ügyvezető és Móré edző vezetésével.

Tiszthelyettesi Kupa mérkőzések

Tegnap délután a nagyerdei DTE sporttelepén két Tiszthelyettesi Kupa bajnoki mérkőzést játszottak le, melynek részletes eredményei a következők:

Hadtest kombinált—Hiradósok 0:0. Vezette: Harsányi. A két csapat a következő összeállításban vette fel a küzdelmet. Hadtest: Zahorán — Jánoska, Elischer — Orbán, Tisza, Szombati — Baré, Gyökös, Mezei, Deli, Nagy. Hiradósok: Marosvári — Kovács, Ottvös — Nagy Gy., Csepregi, Szilágyi — Czinkoczy, v. Lőrincz, Takács, Tinka, Tolgyesi. Jó iramú mérkőzés, igazságos eredmény. Harsányi játékvezető kitünően vezette a mérkőzést.

Repülők—Hajdúezred III zlj. 7:0 (2:0). Vezette: Szabó III. Kálmán Repülők: Gruber — Borbás, Sipos — Szabó II., Galambos, Nagy I. — Zimán, Györössy, Balajthy, Nagy II. Lajos, Pinter. Hajdúezred III. zlj.: Csordás — Varga, Koth — Hegedüs, Sarkedy, Radácsy — Póth, Szilágyi, Molnár, Béres, Papp. Nagy fölénnyel biztosan győztek a repülők. Góllövők: Györössy, Ziman, Balajthy 2—2 és Pontér. Jók: Sipos, Galambos, Balajthy és Pinter illetve Csordás és Koth. Szabó III. miniszerűen vezette a mérkőzést.

A Tiszthelyettesi Kupa jelenlegi állása: 1. Repülők 6 p. 2. Hajdúezred II. zlj. 6 p. 3. Elelmezők 4 p. 4 Hiradósok 3 p. 5. Hadtest vegyes 3 p. 6. Hajdúezred I. zlj 2 p. 7. Tüzérek 0 p. 8. Hajdúezred III. zlj. 0 p.

A DEAC kosarasainak vasárnapi nagyvaradi vendégszereplése a nagyváradiak lemondása folytán elmarad.

Felkérem a DMTE összes játékosait hogy ma este 7 órára pontosan jelenjenek meg a klubhelyiségben a záróértekezleten fontos megbeszélés végett. Intéző.

A DVSC ökölvivó csapata valószínűleg még e hónapban ökölvivó mérkőzést rendez újonnan épitett sportcsarnokában.

A debreceni leventék az országos levente birkozóbajnokságokon. A hadtest kiküldöttjei Toldi, Antali, Sin, Pásztor, Nagy Sándor, Domokos, Kaposvári, Albert, Máté, Ugrai, Nagy József összetételben indulnak. A versenyzőket Baranyai József levente főoktató, MBSz keleti kerületének előadója vezeti a fővárosba.

Törökszentmiklóson kosárlabdacsapat létesül. Vasárnap dr. Kapros László a MKSz keleti kerületének vezetője megbeszéléseket folytatott Törökszentmiklóson az illetékes vezetőkkel.

Bajban vannak a DEAC kosarasai. A hidegre fordult időjárás miatt kénytelenek lennének tornatermébe menni a kosarasok, de nem tudnak hova, mert nincs számukra hely... Pedig a készen levő egyetemi tornacsarnokba már be lehetne engedni őket csak egy kis jóakarat és megértés kellene. Mérkőzéseket sem tudnak tartani a kosarasok, mert nincs fedett hely, ahol játszhatnának.

Az NB III. utolsó fordulóján az első helyért küzdenek a debreceni csapatok. A DVSC és Nagyváradi MÁV áll az első két helyen egyformán 14—14 ponttal, harmadik a D. Villanygyár 13 ponttal. A DVSC Püspökladányban játszik a P. MÁV vasmig a villanygyári csapat Debrecenben játsza le utolsó bajnoki mérkőzését az utolsó helyezett Érmihályfalvai LE ellen.

Megtartották az első értekezletet a mamut rápénzek megszüntésének ügyében. Egyszerű bajnokin idegenben 80—120, rangadón legfeljebb öt mérkőzésen 120—160 pengőben állapitanak meg a rápénz legfelső határát. Szép elgondolás, de megvalósitani lehetetlen, ellenőrizni a betartását még inkább.

Az NB I. vasárnapi mérkőzései sorából kiemelkedik az Ujpest—Ferencváros, örök rangadó, a DiMÁVAG—Csepel Vasas—Kolozsvár, SalBTC—BSzKRT mérkőzések.

APRÓHIRDETÉSEK

MAGÁNNYOMOZÓ 54

GÁLOCSY legrégibb magánnyomozó megfigyelései, nyomzásai, diszkrétek, eredményesek. Zöldfa u. 3. sz. telefon: 28-72. 54—1576 12. 3

KOSZTOLÁNCZY magannyomozó bizalmasan megfigyel, nyomoz, Lorántffy u. 19. 54—240 11. 30.

JÁNOSSY magánnyomozó bizalmasan nyomoz és megfigyel. Virág u. 21. telefon: 23-78. 54—799 2. 9.

ALKALMAZÁST NYER FÉRFI VEGYES

NAPSZÁMOSOKAT és egy ügyes kifutófiút felveszek, Krisch kályhásmester, Ispotály-tér 1 szám. 2—1114

KISEGITŐ munkás, (lehet zsidó is), feldvételtik, Auspitz festéknagykereskedő Csapó u. 16. 2—976

POSTAKOCSISOK felvétetnek. Jelentkezhetni: Széchenyi u. 94. földszint. 2—917

HÁZMESTERI ÁLLÁS FÉRFI (29)

HÁZMESTER azonnalra felvétetik, Hatvan u. 60. szám. 29—1125

IPARI FÉRFI (33)

EGY jómunkás fiatal férfi fodrászsegéd felvétetik, Szabó Tihamér, Pozsonyi út 9. 33—15

ALKALMAZÁST NYER NŐ VEGYES (4)

GYERMEK mellé megbizható leányt keresek 15 ére, Auguszta szanatórium. 4—993

IRODAI NŐ (34)

AZONNALI belépésre felveszek egy középkorú könyvelésben, gépirásban jártas, megbizható irodavezető kisasszonyt Pótor László, Hatvan u. 35. sz. 34—37

IPARI NŐ (35)

MASAMÓD munkásnőt legmagasabb fizetéses órabérrel és tanulólányt fizetéssel azonnal felveszek, özv. Borossyné kalapszalon 35—8

OBOCZKI András felvesz kéri és bontólányokat, Baranyai u. 12. 35—6

HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTT MINDENES (30)

MINDENES főzőnőt keresek tanyára, nagy fizetéssel. Cím a kiadóban. vv 30—225

FŐZÉSHEZ értő egyedül álló középkorú nőt keresek kis családhoz tanyára, jó fizetéssel. Cim a kiadóban vv. 30—227

FŐZNI tudó mindenes leányt keresek, dr Glattsteinné, Vár u. 2. 30—29

SZAKÁCSNŐ (60)

JÓL főző szakácsnő kerestetik. Jelentkezés: Batthyány u. 1. házmesternél. 59—11

SZOBALÁNY (60)

MINDENES szobalányt keresek. Jelentkezés 1-től 4-ig. Dr. Jakab Endréné Batthyány u. 1. 60—1281 v. v.

BEJÁRÓNŐ (8)

BEJÁRÓNŐT keresek félnapra két kis gyermekem felügyeletére és házimunkák végzésére. Cím a kiadóban. 8—1258 v. v.

MINDENES bejárónőt koszttal egész napra felveszek. Ajtó u. 21. vv

BEJÁRÓ konyhai mindenes azonal beléphet, Bocskai étkező, Hatvan u 6. sz. 8—1124

ÜZLETI AJÁNLAT 67

ÉRTÉKES vasznaiból selymeiből takarékosan szabjuk, varrjuk, himezzük agynemüit, fehérneműit, függönyeit. — Megrendelőing anyagjait külön biztositottuk. „Favorit" Csapó u 24 sz 67—573 12. 31

SZORME bundákat javitok alakitok, festek veszek, eladok Kóváry szücsmester, püspöki palota 1. 31. 67—593 11. 31

HASZNÁLT órákat veszek javitok, eladok — Schiffmann, Vendeg u 7. sz. kisáliomásnál. 67—1792 1 3.

SIRKÖVEK műkőből és terméskőből, mérzsalak gyümölcsösök részére és pirossalak kerti utakra kapható a Debreceni Mükögyárnál. Fürdő u 2 sz. 67—297 vv

TÖRÖTT gramofon lemezért 3.— P-t fizetek. Villanykörtecsere 50 fill. Biró, Hunyadi u. 22. sz. 67—33 11. 20.

LEGOLCSOBBAN fest tisztit Weisz kelmefestő Arany János u. 29 sz., keresztépület. 1900 vv.

BUNDÁJÁT most készittesse, alakittassa Katona Vilmos szücsmesternél. Simonffy u. 2. sz. telefon: 12-32. 67—157 12. 12.

KOLTOZKÖDÉSNÉL kölcsönözzön porszivót. Ajánlok kerékpár, rádió alkatrészeket, rezsókat s hópalackokat, villamos zseblámpákat. Soltész Kálvin-tér 2. 67—1796 1. 31

UJJÁ varázsolom kabátját, kosztümjét, gyönyörü kivitelben „Tildi" divatszalon, Rákóczi u. 11. 67—1282 12. 4

ÖNKÉNTES urak! — Egyenruha készitést vállalok, Tegdes, Kálvin-tér 19 sz. 67—1996 11. 26

ÜZLETI KERESLET 66

TOLLAT legmagasabb napi áron vesz „Hangya" tollgyüjtő telep, — József kir. herceg u. 71. 66—905

DIÁK TELJES ELLÁTÁSRA

KÉT kisebb diákot teljes ellátásra vállalok —, Eötvös u. 31 2 ajtó 12—41

ÉLELMISZER, ITAL (18)

JONATHÁN, batul, londonpepin alma kapható termelőnél, mázsa tételben is. Ungvár u. 4. sz., pavilionlaktanya mellett. 18—388 12 6

HARMINC mázsa sütőtök eladó 45 fillér kilója Cegléd 16. 18—17

TÉLI fekete retek kapható mázsatételben is, olcsón, Simonffy u. 59. 18—12

ROZSA bogyó, necsedli kapható. Ferenc József út 71. 2 udvar. 18—27

ÉKSZER, ARANY, EZÜST (19)

RÉGI ékszereket, ezüstöt, brilliánsat magas áron veszek. Ékszer javitás, Poliák aranyműves Hatvan u. 2. szám 19—572 11. 29.

ARANYAT ezüstöt, brilliánsat, ékszert, napi árban veszek. Szelecsenyi, Sas u. 2. szám 19—495 11. 27

HANGSZER (28)

ZONGORA bécsi, remek hangu. Kitünő faetüzeléses kályha eladó. Hadik u. 20. egyetemi sporttelepnél. 28 vv.

ZONGORA nangolási munkát, kitünő képzettséggel vállalok. Vargyas Nap u. 17, vidéken is. 28—624 5. 3

JOKARBAN levő háromnegyedes zongora azonnal eladó. kettőezer ötszázért. Cim: Tarcsiné tanitónő. Tiszacsege. 28—990

BÚTOR (9)

HALÓSZOBÁK és konyhaberendezések a legjobb kivitelben állandóan raktáron. Ujfalussynál. Bethlen 56. 9—1449 11. 20

FIGYELEM: **Sajátkészitményü** konyhaberendezések, festett hálók, kombinált szekrények raktáron Arany János u. 1. udvarban. 9—645 11. 29

HALÓSZOBÁKAT legolcsóbban bizalommal csak Lőcsei bútorüzletében vásárolhat. Eötvös u. 66. 9—86 11. 30

HASZNÁLT bútorokat irodaberendezést, wert heimkasszát és üzletberendezést magas áron veszek, Verő, Csapó u 10 szam. 9—737 11. 13.

NINCSEN fényes kirakatunk, bútort olcsón adunk. Piac u. 71 szám, udvarban, Brilliné. 9—1484 1 8.

EBEDLÓKREDENC felsőrésszel füstölt tölgy hátas divány, fehér abrosz, függöny, iószőr matracba, üveglámpaernyő eladó. Megtekinthető délelőtt 10—12-ig Domokos Lajos u. 6. 9—876

ELADÓ magyar perzsa összekötő szőnyeg 90x190 3 darab békebeli anyagból. Cim a kiadóban. 9—986

KIADÓ ÜZLET, MUHELY, RAKTÁR 41

NAGY deszkaszin (jelenleg takarmányüzlet) kiadó. Hid u. 14. szám, Gáspárnál. vv. 41—938

LAKÁST KERES (52)

BUTOROZOTT szobát keresek ágyneművel Magános férfi jeligére a kiadóba. 52—14

KERESEK december hó elsejére kétszobás lakrészt, fürdőszoba, konyha használattal. Vajna gazdasági felügyelő. Telefon: 27-30. 52—1510

LAKÁSCSERE (53)

ELCSERÉLNÉM egy udvarra nyiló, világos, s tiszta szobámat, szoba, konyhással. Megtekinthető egész nap. Bernáth Róza Kar u. 19. ötödik ajtó. 53—33

BÚTOROZOTT SZOBA (10)

VIII. GIMNÁZIUMOT végzett fiatalember gépirni tudó állást vállal. Cim a kiadóban. 1—10

SZERÉNY kicsi bútorozot szobát keres hivatalnoknő, elsejére ágynemü nélkül, „Különbejáratú" jeligén. 10—42

CSINOSAN bútorozott különbejáratú utcai szoba kiadó 15-ére Teleki u. 74. sz 10—37

BUTOROZOTT szoba, fürdőszoba használattal, úri házaspárnak, vagy magánosnak kiadó. — Szatmár u. 7. (Demke után). 10—26

ELVESZETT (13)

LEVESZETT egy fekete irattárca, szerdán este Szilágyi László néven, iratokkal. Megtaláló jutalom ellenében adja le Teleki u 29 alatt. 13—19

ELVESZETT Volentik üzlet közelében 4 burgonya s szappanjegy. A megtalálója jutalom ellenében adja be a Volentik üzletbe. 13—43

ELVESZTETT kifutó pár harisnyát pénzügynél, Kérem a becsületes megtalálót adja vissza. Valamint pár keszty üt a villamosban felejtett — Cim a kiadóban. 13—38

ELVESZTETTEM ezüst karórámat a Csapó villamosban, vagy Csapó saroktól a Dóczi-ig. Becsületes megtaláló az új Dóczi kapusához jutalom ellenében adja le. 13—32

ELVESZETT egy szőke kani malac, aki tud róla Tegez u. 87 (Téglavető), Bucsok Albertet értesítse. 13—9

VEGYES (68)

SÜRGŐSEN piócát keresek megvételre, dr Hüttlné, klinikai telep. 68—44

TIZENKÉT darab keresztezett választott malac felébe kiadó. Borz u. 26. sz. 68—22

HASZNÁLT RUHA, CIPŐ (69)

NŐI SZILSZKIN bunda és posztó kabát, Ferencjózsef-ruha kabátja, régi frakköltöny eladó. Megtekinthető délelőtt 10—12 óráig, Domokos Lajos u. 6 sz. 69—877

TELJESEN új perzsaláb bunda 2500 P-ért eladó. Jost, Nádor u. 4. 69—965

EGY sötétszürke téliakbát, egy kucsma, egy bakancs eladó. Salétrom u. 5. Kovács. 69—1

EZÜST rókagalléros perzsabunda eladó. Cím a kiadóban. 69—999

EGY kifogástalan alighasznált finom gyapjúszövet férfi télikabát eladó. Széchenyi u. 8. sz., első ajtó t 69—10

FEKETE női télikabát, egy kredenc tükörrel, s márványlappal eladó. — Magoss György-tér 8. ötödik ajtó. 69—996

ELADÓ egy pár 38-as női gumicsizma, Honvéd u. 58 első ajtó. 69—994

NŐI ing, lepedő, eladó, Deák Ferenc u. 10. üveg folyosónál, második lépcsőnél. 69—34

ELADÓ egy városi bunda, Morgenstein Manó, Miklós u. 2. 61—31

SZVETER és fehérneműek eladók, Böszörményi út 52 fodrászüzlet. 69—21

INGÓSÁG VÉTEL VEGYES (37)

HASZNÁLT diványrugót veszek, magas áron Homok u. 142. keresztépület. 37—16

MEGVÉTELRE keresek egy spanyolfalat és 2—3 próbababát. Cim: Juhász úriszabóság. Hatvan u. 29. 37—40

INGÓSÁG ELADÁS VEGYES (36)

EGY henceser és 4 méter klott eladó. Kossuth u. 29. sz. 36—1123

VALÓDI keleti perzsaszőnyeg eladó. Nagyvárad u. 14. Korsós müstoppolónál. 36—942

EGÉSZ könyvtáramat eladom. Értekezni reggel 9 óráig. Cim a kiadóban. 36—998

GAZDASÁGI ESZKÖZ (24)

GAZDASÁGI felszerelési gépek, eszközök, kocsik, szekerek, alkatrészek állandóan raktáron. Árusit, becserél, vásárol vitéz Nagy János, Hatvan u. 41. telefon 26-19. 24—1811 12. 4.

HUSZONÖT mázsa teherbiró stráfszekér eladó. Tátos u. 26 szám. 24—782

GAZDASÁGI TERMÉNY (25)

UNGVÁRY JÓZSEF ceglédi faiskolájából a gyümölcsfák megerkeztek a Kürtös utca 19. alatti lerakatába. Huszárlaktanya mögött. 25—1577 11. 14

SZŐLŐVESSZŐ, saját telepemről, szép gyökeres, 2 éves, különböző fajokban olcsón kapható Simonffy u. 59. 25—951

SÜTŐTÖK kapható városi faiskola, Böszörményi út 64. 25—4

ELADÓ HÁZ (17)

ELADÓ Homok u 97 sz. hár háromnegyed részbe 12.000 P. Balázs Andor Rákosi Jenő u. 5. 17—39

HÁZ eladó Malvin u. 35 többrendbeli lakásokkal 300 négyszögöl gyümölcsösnek, Rothermere u. 43. alápincézett, masszív ház. Megbizott Pataky, Péterfia u. 53. 17—28

ELADÓ ÁLLATOK 11

ELADÓ egy öthónapos koca süldő és egy fiatal leánynak való rövid bunda, muffal, Eötvös u 53.

KÉT darab nagy süldő eladó, Móricz u 22.

EGY darab jorksiri koca eladó, vagy felestartásba kiadó. Csemete u 20. sz. 14—24

Szerkesztésért felelős: PÁLFI JÓZSEF
Kiadásért felelős: IFJ SZIGETHY GYULA főszerkesztő h. igazgató.
Kiadja és nyomja: TISZÁNTULI KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RT.
Műszaki vezető: SZIGETHY KÁROLY.